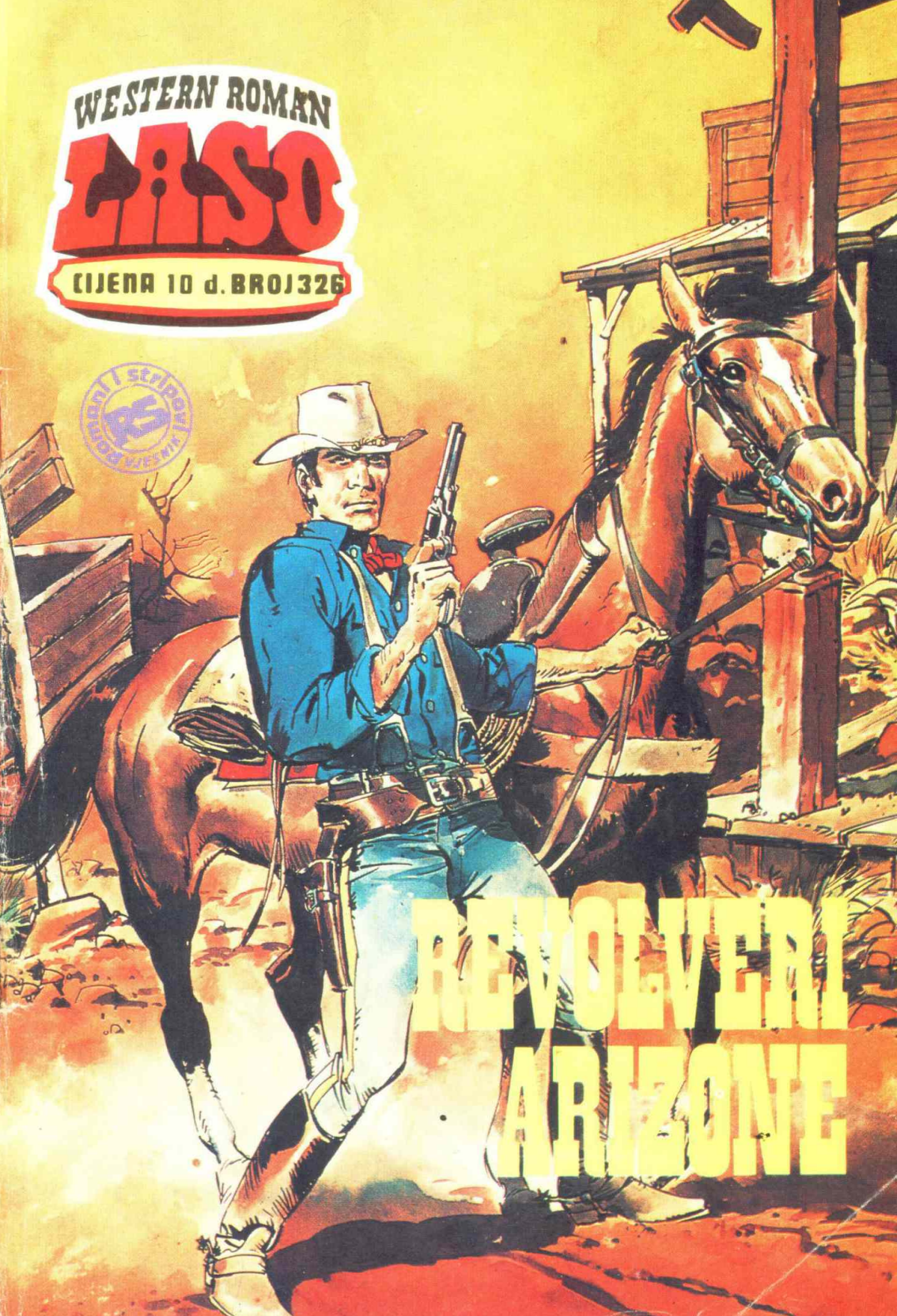

WESTERN ROMAN
LASO
CIJENA 10 d. BROJ 326

**REVOLVERI
ARIZONA**

Charles N. Heckelmann:

REVOLVERI ARIZONE

Charles N. Heckelmann: **REVOLVERI
ARIZONE**

Naslov originala: GUNS OF ARIZONA

Copyright: Charles N. Heckelmann

Recenzija: Lidija Krleža, profesor

Prijevod: Lucia Tabain

Grafički urednik: Ivica Bartolić

Urednik: Marcel Čukli

•Laso• – Izdavač OOUR Informativno-revijalna izdanja – n. sub. o. Radne organizacije •Vjesnik• n. sol. o. OOUR-a, Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Glavni i odgovorni urednik Borivoj Jurković – Tisak OOUR Novinsko-revijalna štamparija i OOUR TMG •Vjesnik•, Zagreb, Avenija bratstva i jedinstva 4 – Zagreb 1980

Copyright (sva prava za Jugoslaviju) VJESNIKOVA PRESS AGENCIJA Zagreb.

Cijena pretplate za godinu dana iznosi 520 ili 468 d s popustom od 10%, a za 6 mjeseci 260 d ili 234 d s popustom. Samo unaprijed plaćena pretplata osigurava popust od 10%. Pretplata se uplaćuje općom uplatnicom u korist računa 30101-833-586 OOUR •Vjesnik SSRNH• s oznakom za •Laso•.

Cijena za inozemstvo: DM 1.80, ASCH 1000, SFRS 200, HFL 2.00

Cijena inozemne pretplate za 6 mjeseci: DM 36.00, SKR 63.00, ASCH 250.00, FF 74.00, SFRS 36.00, HFL 37.00, US\$ 15.00

UPLATA NA DEVIZNI RAČUN 30101-620-37-7210-256 – Privredna banka Zagreb za •Vjesnik•.

EKONOMSKA PROPAGANDA, •Vjesnik• Agencija za marketing Zagreb. Trg bratstva i jedinstva 6. 1/1 kolor zadnja stranica 7.000 d ili 480 US\$.

Oslobodeno plaćanja poreza na promet mišljenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH broj 2935/7-1973. od 26. XI 1973.

I

Pet milja od Camp Breadona u južnoj Arizoni, odred umornih konjanika u plavim uniformama sporo se kretao u toploj noći bez vjetera. Sivi oblaci prašine dizali su se pod udarcima konjskih kopita i prekrivali izbljedjele košulje, žuto obrubljene hlače jahača i njihova znojna, preplanula lica.

Tako se dvadeset ljudi iz vodova D i F Četvrtke konjičke čete vraćalo s trodnevnog izviđanja. Za sedamdeset i dva sata prešli su gotovo 200 kilometara po neravnoj, suncem sprženoj pustoši Pinal i Maricopa planina i uzalud nastojali pronaći trag grupi Tonta i Chiricahua, apaskih odmetnika.

Već više od tri mjeseca Naquino je pustošio i provodio teror središnjom i južnom Arizonom. Početkom ožujka, Tonte su napali usamljenu stanicu visoko gore u Chevelon Passu, spalili je, ubili tri bijelca i odagnali konje koji su pripadali stanicu.

Nakon toga krenuli su prema jugu uzduž Cherry Creeka i Cottonwood Creeka i usput uni-

štili karavanu s robom Roya Brodericka.

U svibnju, ohrabreni uspjesima, postali su drskiji: iznenadili su Camp Verde, kad je posada u logoru bila malobrojna, i pobjegli sa pedesetak konja.

I sad su se, prema posljednjim izvještajima, nalazili negdje u Pinal ili Maricopa planinama; napadali su usamljene stočare i postavljali zasjede kolima iseljenika ili usamljenim tragačima za zlatom.

U toku protekla dva tjedna, dvaput su odredi iz Camp Breadona imali kratak okršaj s Naquinom u planinama Pinal. Indijanci su se brzo povlačili i izbjegavali otvorenu borbu. Gubici: četiri ubijena vojnika, šest ranjenih i dva ubijena Tonta.

Među konjičkim oficirima i zapovjednicima svaki je sukob učvršćivao uvjerenje da su Apaši koje su sretali najdivljiji i najlukaviji ratnici na svijetu. Poznavali su teren bolje od vojnika. U borbi su jurili guštarom i doimali se poput sjena. Na trenutak se činilo da su propali u zemlju, a malo poslije pojavili

bi se iza grma ili stabla mnogo dalje.

Prelazeći posve umorni posljednje kilometre prema rijeci Santa Cruz i logoru Breadon u mrtvoj, gluhoj noći, vojnici nisu imali čak ni zadovoljstvo da razmišljaju o okršaju s Apašima. Nisu pronašli svježe tragove Naquinove bande pa im se umor, što im se uvukao duboko u kosti, činio još težim. Tri dana provedena u sedlu odražavala su im se na iscrpljenim i mršavim licima.

Jašući na čelu kolone, tamnokosi poručnik Bob Dallas pogleda u baršunasto crno nebo pokušavajući da razabere položaj zvijezda, a onda skrene pogled na usku stazu, na obrise oštih stijena i kaktus što se tamno ocrtavao spram srebrnastog odsjaja tla i djelovao gotovo nestvarno. Tada se okrene oficiru jakih ramena koji je jahao pokraj njega:

– Što misliš, Frank, hoćemo li ikad stići Naquina?

Poručnik Frank Holland okrene se na sedlu i pogleda druga smirena izraza lica. Kad je progovorio, glas mu je bio neobično dubok:

– Morat će jednom da prestanu bježati.

– Kad Roy Broderick i neki rančeri, kao Corbett i Miley, čuju da još nismo uhvatili Naquina, sigurno će dignuti galamu – reče Bob.

– Zar ih osuđuješ, do vraga? Natmureno Hollandovo visoko čelo davalo je gotovo zloslutan izraz njegovu troglastom licu što se sužavalo prema jakim čeljustima. Taj su mu trenutak zelene nemirne oči djelovale prilično neprijateljski:

– Na ovom području vojska ne pruža bijelcima zaštitu kakvu oni s pravom očekuju. Ljudi kao ti žele dati Apašima zemlju i smjestiti ih u rezervate, opskrbiti ih hranom i puškama da bi mogli pobjeći i upotrijebiti te puške protiv bijelaca. Zbog toga sad imamo Indijance kao što su Naquino, Geronimo, Nana i Victorio.

Dallasovo uglato lice otvrdne a koščate mu ruke čvrsto stegnu uzde:

– To je prokleta laž, Frank – reče oštro – i ti to znaš!

Staro neprijateljstvo, što ih je kao čvrst zid razdvajalo još dok su bili u West Pointu, ponovo plane.

Obojica nadareni i ambiciozni, već su pri prvom susretu u vojnom koledžu na Hudsonu osjetili da će biti suparnici. Dallas je to prihvatio kao izazov razvoju vlastitih sposobnosti, a Holland je bio suviše tašt da bi mogao podnijeti poraz.

Netrpeljivost je među njima rasla sve do konačnog udarca Hollandovoj taštini kad je Dallas postao najbolji u klasi.

Holland nije lako primio taj poraz. Događaji naredne godine još su ga više ogorčili. Nadajući se položaju u Washingtonu, gdje je vojnički život bio lagan a izgledi za brzo unapređenje veći, Holland je bio vrlo iznenađen kad je premješten u Fort Bayard u južnom New Mexico.

Dallas je, ne razmišljajući mnogo kamo će ga postaviti, proveo u Washingtonu cijelu godinu.

Iz Bayarda, Holland je premješten u Fort Stanton a onda u Fort Apache, ali uvijek s Armijom Jugozapadnog područja, zaboravljenom armijom ljudi

koji su na nemilosrdnom suncu neprekidno ratovali s Apašima.

Ovdje nije bilo ni sjaja, ni slave, ni mogućnosti napredovanja u željeni čin kapetana. To saznanje mučilo je Hollanda pa nije našao nikakvo zadovoljstvo u tome što je Dallas, nezadovoljan dosadnim vojničkim životom u Washingtonu, tražio premještaj na Jugozapad, gdje se ratovalo.

Napokon je Holland premješten u Camp Breadon da preuzme zapovjedništvo nad vodom F. Uskoro će pojavio i Dallas koji je preuzeo vod D.

Sve su te uspomene oživjele u Dallasovim mislima prije nego što se Holland uspravio na svom sedlu i odrješito mu odgovorio:

— Treba da znaš, Dallase, da je samo mrtav Indijanac dobar Indijanac — on zastane, a usta mu se, tanka crta svjetla spram tamne boje kože, stegnu. — Osim toga, ja zapovijedam ovim odredom dok smo u izviđanju i ne želim čuti tako nešto od tebe.

Oči im se sretnu i ostanu tako dok ih je zastirala noć.

Dallas primijeti da ih vojnici pažljivo slušaju. Narednik Guy Modoc krišom ih je gledao sa strane. I tada, dok je Holland uporno čekao na Dallasovu ispriku, noć oživi od udaljenog puškaranja.

— Što je to, do vraga? — vikne vojnik Jim Suder.

Guy Modoc dojaše do Dallas-a:

— Čini se da imaju neprilika u Notahovu logoru.

Dallas potvrdi istražujući tamu ispred njih. Još se čuo tu i tamo neki pucanj.

Holland se okrene, podigne ruku i vikne:

— Galopom naprijed!

Čizme udare u slabine iscrpljenih konja. Na zvuk trube što je odzvanjao okolnim brdima kolona se u pokretu raširila poput lepeze. Holland se okrene. To je Dallas dao naređenje trubaču Harryju Ronaldu.

— Ostavi trubu! Što god se dogodilo u logoru, više ćemo pomoći, pridemo li tiho.

— Oprostite. Nisam mislio. Ja...

— Sad je kasno! — prasne Holland.

Bijes što se osjećao u njegovu glasu nije bio upućen Ronaldu. Dallas se trgne osjetivši Hollandove zelene oči na sebi:

— Zaboravio si da ja ovdje naređujem.

Dallas bez riječi potvrdi salutirajući.

Tada cijeli odred pojuri ravnicom. Konji su kasali oko dva kilometra, a onda ih napor trodnevnog jahanja prisili da posustanu. Tu i tamo poneki bi se spotakao i posrnuo.

Puškaranje se više nije čulo i Dallasu se činilo, gledajući preko sedla i ispitujući kaduljom i kaktusom obraslu ravnicu, da je vidio nejasne likove konjanika kako jure prema brdima.

Odred zastane da bi vojnici izvadili puške i provjerili jesu li im pištolji puni i napeti.

Oganj se razbuktao na nekoliko mjesta u logoru. Žuti plameni jezici obasjavali su spodobe Indijanaca. Muškarci, žene i djeca trčali su okolo dok su psi zavijali i slijedili vojnike do ostataka šatora poglavice Notaha.

— Pretražite logor! — naredi Holland.

Odred se raštrkao po logoru. Holland i Dallas zaustave se is-

pred mrkog Indijanca široka i koščata lica. Oči su mu bile vrlo tamne a nos orlovski. Nosio je stare vojničke hlače skraćenih nogavica i izbljedadjelu plavu košulju, a masna kosa bila mu je povezana crvenom vrpcom.

Unatoč smiješnoj pojavi, pedesetogodišnji Apaš zračio je dostojanstvom i smirenošću, što je Dallasa uvijek zadivljavalo. Dok su on i Holland sjahali i pozvali Jima Bella da im prevodi, Notah ga je netremice gledao.

Vidio je da su i ostali viggvami srušeni, a stotinjak metara dalje, gdje su Indijanci uzgajali nešto povrća, oveće je polje mladog kukuruza bilo nemilosrdno izgaženo.

Premda je Holland bio zapovjednik i premda je Notah to očito znao, on se okrene Dallasu.

— Pitaj ga što se dogodilo? — reče Dallas Bellu.

Bell kimne i stupi naprijed govoreći brzo na jeziku Apaša.

Izviđač je bio grub, neobrijan trideset i petogodišnjak malo pognutih ramena, ali se zbog prodornih sivih očiju ispod stisnutih obrva doimao mnogo mladim. Kretao se mačjim korakom. Tamne kože i visoko istaknutih kostiju lica, lako je moguće da je bio Indijanac. Trenutak poslije, Notah progovori. Kad je završio, Bell kratko preveđe:

— Kaže da su u logoru spavali kad ih je napala banda Indijanaca. Nekoliko je viggvama i veliko polje kukuruza uništeno. Ronaldova je truba omela napadače prije nego što su uspjeli počiniti veću štetu.

— Ima li ranjenih? — upita Dallas.

Indijančeve su se usne pola-

ko micale, a riječi što su dopirale do njih zvučale su tužno.

— Da — reče Bell. — Dva starija poglavičina pomoćnika i jedna žena.

— Reci mu da nam je žao — reče Dallas. — Pokušali smo stići na vrijeme. I mi oplakujemo njihovu smrt.

— Dosta! — prekine ga Holland. — Tri mrtva Indijanca — tri problema manje za vojsku.

Dallas se okrene, a oči mu zaiskre. Mišići njegova snažnog tijela napnu se ispod znojem natopljene košulje:

— Tri Indijanca ili tri bijelca, to je isto. Oni pripadaju Notahovu Aravaipa plemenu, a oni su naši prijatelji!

Holland se prezirno nasmije, ali zanijem kad ugleda Notahove nedokučive oči kako ga netremice promatraju. Bilo je nešto uznemiravajuće u hladnom Apaševu pogledu.

Dallas istupi. Cijelo mu se tijelo napelo. Pogleda Notaha i upita:

— Naquino?

Indijanac odmahne i reče nešto Bellu:

— Tonte su u planinama Maricopa — preveđe Bell. — Ljudi koji su napali logor mogli su biti bijelci.

Hollandovo lice otvrdne:

— Kaži mu da je poludio! Maloprije je rekao da su to bili Indijanci.

Bell ponovo izmijeni nekoliko riječi s Notahom:

— Bili su odjeveni kao Indijanci, ali neki su bili visoki kao bijeli ljudi — reče Bell razljućenom poručniku koji postane nestrpljiv i grub:

— Što si očekivao? — obrati se Dallasu. — Notah je Apaš! Misliš li da će pričati protiv svo-

jih? Vjerojatno šuruje s Naquinom i njegovim odmetnicima.

Dallas htjede oštro odgovoriti ali se svlada:

– Mnogo je bijelih odmetnika u Tusconu koji ne žele da Aravaipe žive preblizu Tusconu i Camp Breadonu.

– Ne želim ni ja – reče Holland.

Vojnici se vrate nakon što su pregledali logor. Narednik Modoc pozdravi:

– Nema traga napadačima, sir. Tri Indijanaca su ubijena. Koliko sam razumio, žena je bila Natahova.

Hollanda nimalo nije dirnula vijest, a Dallas je suosjećao s tim tamnim Indijancem na kojemu su bili vidljivi tragovi sunca i oluja i koji je stoičkim mirom stajao ispred njih dok mu je bol razdirala srce.

Gotovo cijelu godinu Notah je sa svoje tri stotine Indijanaca uspijevao živjeti u miru s bijelcima u južnoj Arizoni. Dok je Victorija i njegovu neuhvatljivu bandu Mescalera gonio major Morrow, a odred Četvrte konjice Naquina i njegove Tonte kroz Arizonu, Notahovo pleme životarilo je oskudno ali mirno, a nešto stoke na ono malo zemlje.

Nekoliko je hrabrih mladih Aravaipa, vođeno nezadovoljnikom Shontenom, odjahalo u brda. No Notah je još imao autoriteta i mladi su ga slušali.

Promatrajući Aravaipe u Breadonu, Dallas je zaključio da se, uz iskrenost i povjerenje, može živjeti u miru i s najdivljijim apaškim plemenima. Žalto je stoga zbog tragedije što je zadesila Notaha i bio je voljan pomoći koliko god bude mogao. Pogledavši po kampu, primijeti

raštrkane smežurane starce, tamnooke žene i djecu pripijenu uz majčine suknje.

– Reci Notahu da smo vidjeli napadače kako jašu prema brdima i da bismo ih rado slijedili, ali konji su nam umorni. Reci mu još da vidimo samo starce, žene i djecu, pa nas zanima gdje su mladi ratnici – reče Dallas Bellu.

Poglavica Aravaipa pažljivo je slušao starog izviđača prije nego što je odgovorio.

– Shonten i ostali su u lovu – prevēde Bell.

– U lovu na bijele ljude? – suho dobaci Holland.

Bell, koji se kao civil nije morao pridržavati vojničkih pravila, pokaže svoje nezadovoljstvo:

– To je glupost! Imam više povjerenja u Notaha i njegove Aravaipe nego u mnoge bijelce koje znam.

Hollandove oči prijeteći zaiskre i on plane:

– Misliš li na nekog određenog, Jime? – optro upita.

– Sidi sa svog visokog konja, poručniče – odvrati Bell. – Ako si još zainteresiran za konje, Notah je rekao da su nekoliko konja, koje je Shonten ostavio, otjerali napadači.

Holland se htio i dalje prepirati s Bellom, ali on se okrene Dallasu koji se odmakao od ruba logora.

Dallas je sagnut promatrao tlo obasjano slabim svjetlom šibice zaštićene dlanovima. Ne digavši pogled, zovne Bella:

– Jime, pogledaj ovo!

Izviđač u svojim vrećastim hlačama polako krene prema Dallasu. Poručnik zapali drugu šibicu, nagne plamen prema tlu i osvijetli tragove konjskih kopita:

— Čini se da je Notahova slutnja o bijelim odmetnicima bila opravdana. Napadači su jahalili potkovane konje, a Indijanci svoje ne potkivaju.

Bella se to nije naročito dojmilo. Protrlja dlanom bradu što mu je kao strnjika pokrivala lice:

— Možda da, a možda ne. Većina Indijanaca na ovom području jaše vojničke, potkovane konje. — Bell se zagleda u nekoliko užih i dubljih tragova: — Imaš pravo, ovo su tragovi kaubojskih čizama, ali to još ništa ne dokazuje. Apaši nose što god im dopadne ruku.

Tvrdoglavost se pokaže na Dallasovu licu dok je ustajao i na rudlavoj smeđoj kosi namještao šešir ukrašen dvjema prekrizanim sabljama.

— Ipak su to možda bile skitnice iz Tuscona ili neki od Corbettovih i Milejevih čuvara stoke.

Kratko je još razmišljao, a onda im Holland nemarno pride. Njegove tamne, zajedljive oči zadrže se na Dallasu koji mirno izdrži njegov pogled, a onda izvadi komad plave svile iz džepa:

— Ipak ću ovo zadržati. — Bio je to dio rukava muške košulje, očito rasporen pri rvanju.

— To sam našao ondje u grmu — pripomene Dallas. — Čini mi se da se sjećam nekog gonika, ili je to možda bio netko iz Tuscona, koji je nosio samo lijepe svilene košulje. Možda ću jednom naći dio koji pristaje uz ovo.

Oštre i sada pažljive Hollandove oči ponovo potamne od nestrpljenja.

— To nas nikamo ne vodi. Pođimo!

Na Hollandov znak, narednik Modoc izda naređenje i četa se postroji spremna da nastavi put u Camp Breadon.

II

Dok su prelazili preko šljunkovitog plićaka rijeke Santa Cruz i gonili umorne konje na padinu obale, začuju kreštavo naređenje iz stražarnice broj deset:

— Stoj! Tko ide?

Holland, predvođeci kolonu, odgovori:

— Vod poručnika Hollanda.

Stražar pozove kaplara iz stražarnice broj sedam. Napokon se zapovijed prenese od stražara do stražara. Kad se pojavio kaplar Zoe Bailey, kolona je mogla proći.

Logor, dotad u snu, sad se uskomeša. Svjetla se zapale u prostorijama štaba i oficirskim sobama. Nekoliko napola odjevenih vojnika izade iz jednokatnih baraka sa sjeverne strane vježbališta i, zastavši u sjeni, gledali su vod kako je prolazio pokraj pekare, kovačnice i koralu i onda se poredao i ukočio u stavu mirno.

Holland i Dallas zaustave konje ispred voda. Holland je dugo i pronicavo piljio u svakog umornog i iscrpljenog vojnika, a onda im dao znak za voljno.

Kad su on i Dallas sjahali, vojnik im odvede konje. Holland krene prema štabu. Pukovnik Raven stajao je u sjeni ramade, u hlačama i bluzi koje je na brzinu navukao preko noćne košulje. Dok je Holland išao prema zapovjedniku, Dallas se htio udaljiti i pošao prema svom stanu u odjelu oficira

kad ga zaustavi Ravenov duboki glas:

– Želim i vas vidjeti, gospodine Dallasu.

Dallas se okrene i, dok mu je sablja udarala po desnoj nozi, krene prema pukovniku koji se upravo obratio Hollandu:

– Jeste li imali sreće, gospodine Hollande?

– Ne, sir. Nismo pronašli nikakav trag Naquinaa.

Raven se borio sa snom. Bio je to niski, odeblji stari ratnik poodmaklih pedesetih godina svijetloplavih očiju i naborane kože. Oslanjao se na štap i, svaki put kad bi pomakao desnu nogu, lice mu se iskrivilo od bola.

Rana, zadobivena u borbi s Naquinom u sjevernom dijelu Santa Rosa Wash na Maricopu nikad ga nije prestala smetati i sporo je cijelila. Sad, kad nije mogao obavljati uobičajene dužnosti i predvoditi patrolu na njezinu svakodnevnom obilasku oblasti što je bila pod njegovom nadležnosti, nije znao kako bi utrošio nagomilanu energiju u sebi.

Rumeni obrazi mu se nadmu i on punim usnama puhne i progovori glasom čovjeka koji dobro razumije ljude:

– Ima tu još nešto, gospodine Hollande. Na vidjelo s tim.

Holland, koji je pažnju skrenuo na poluotvorena vrata iza pukovnika, ponovo pogleda prema Ravenu i brzo objasni što se dogodilo u logoru Aravaipa.

Ravenove se tamne obrve stisnu, a vena mu na čelu iskoči od uzbuđenja.

– To sigurno ne pomaže. Jesi li siguran da Naquino nije ja-

hao oko vas dok ste bili u planinama Pinal?

Hollandove se ruke stisnu. Bio je to jedini znak koji je odavao njegov povrijeđeni ponos:

– Sigurno, sir.

Tad začuju kako netko čizma-ma struže po suhoj zemlji. Jim Bell upravo je prilazio pretpostavljenima.

– Što ti misliš, Jime? – upita Raven.

Bell premjesti duhan s jednog kraja usta na drugi i zastane da bi ga ispljunuo u prašinu pokraj sebe prije nego što se udostojao odgovoriti:

– Mogao je biti Naquino – reče gotovo bezglasno. – On je mekan, kao i svi Apaši. – Tada se okrene prema Dallasu: – Bob je tamo našao tragove potkovanih konja i komad svilene košulje.

– Ah, bijelci! – uzvikne Raven.

– Kažite mi, pukovniče, čije konje jašu Apaši već nekoliko godina – upita izviđač i slabi, gotovo zlobni smiješak prijeđe mu preko tamnog lica.

Raven štapom napravi krug u prašini na njegovim nogama. Činilo se da je ljut, ali se pod Bellovim ispitivačkim pogledom napokon malko nasmiješi. Bio je to jedan od tereta koji je Armija jugozapada morala nositi – opće mišljenje da Apaši ponajčešće jašu potkovane vojničke konje.

Netko se tiho nasmije u sjeni na drugom kraju. Dallas se osvrne, a Raven, kojemu je lice pocrvenjelo od bijesa, oštro pogleda u tom smjeru. Smirio se tek kad je ugledao dva čovjeka.

– Broderick, mislio sam da

spavaš – reče Raven pomalo razdraženo.

Roy Broderick, koji se bavio unosnim prevozničkim poslom i čija su teretna kola opskrbljivala sve utvrde i rančeve središnje i južne Arizone, pristupi Ravenu iskazujući svoje sigurne i prijelazne manire. Kao čovjek dalekosežne moći i utjecaja na ovom području, Broderick je bio posve slobodan prema komandantu.

Unatoč kasnim noćnim satima, bio je potpuno odjeven. Bijela košulja bila mu je čista i suštava, crne su mu hlače bile nove a čizme se sjajile. Bio je ljudina, srdačan u razgovoru, blag kad je to htio biti, ali se iza te blagosti krila žilava tvrdokornost.

– Čovjek koji mnogo spava na granici – izgovorio je polako – probudi se obično s apatičkim kopljem među rebrima. Ja i Shorty Russell upravo smo tratali vrijeme igrajući poker kad smo čuli odred kako dolazi.

Žilavi mršavko pokraj Brodericka ne reče ništa. Bio je odjeven u grubo odijelo i svježe obrijan. Imao je duboko usade ne crne oči na mrtvački bijelom, koščatom licu; vrlo male uši i kratko podšišanu kosu, a nježne ruke dugih prstiju besposleno su mu bile okačene o školjkama optočen pojas s pištoljem.

– Smijao sam se armiji i Broderickovim teretnim kolima – počne Russell. – Apaši jašu vaše konje, spavaju na Broderickovim pokrivačima i upotrebljavaju moje puške i hranu.

Iznenada se prestane smiješiti i nešto mračno zazvuči u riječima koje je izgovarao:

– Uopće nije smiješno imati teretne pošiljke koje voze Naquinove Tonte.

– Do vraga, Russell – reče Raven – ne moraš to stalno ponavljati. Očistit ću te Apaše prije kraja ljeta. Samo pričekaj.

On zastane kad mu pogled klizne na poručnike koji su još čekali:

– Broderick, ti poznaj poručnika Hollanda i poručnika Dallas, zar ne?

– Da, upoznao sam ih – on ljubazno kimne Hollandu.

Oči su im se srele i zadržale tako trenutak. Tada pogleda Dallas i izraz mu se neprimjetno, nedokučivo izmijeni: – Dallas je pas čuvar kojega ponekad pošalješ da pregleda moje pošiljke iz Tuscon. Vojska nema povjerenja u svakoga.

Osjetilo se zadirkivanje u posljednjim riječima, ali Raven je ipak bio potaknut da brzo odgovori:

– To je samo rutina, Broderick, premda Breadon u posljednje doba troši više opreme od kvote koju je odredio generalni intendant u Washingtonu.

Komandant doda, kao usput, Hollandu i Dallasu:

– Broderick prevozi ujutro oveću narudžbu natrag u Tuscon i za to nije dobio prigovor.

– Možeš spavati sa mnom – iznenada se ponudi Holland.

– Hvala, ali moj prijatelj pukovnik Raven uredio je za me sobu na kraju oficirskog zdanja.

Kad spazi da ga Holland više ne sluša, Broderick pogleda naokolo i primijeti kako mladi poručnik gleda preko Ravenovih ramena prema zapovjedničkoj kući.

Vitka, lijepo građena djevojka, u kućnoj haljini navučenoj preko tanke spavačice, na trenutak se pojavi osvijetljena svjetiljkom u prostoriji, a onda stupi u hladnu sjenu govoreći:

— Oče, hoćeš li tu stajati i razgovarati cijelu noć? Prilazeći, spazi Hollanda. — Zdravo, Frank!

Holland pođe žustro prema Blanche Raven i uzme je u naručaj. Bio je to pomalo neočekivani postupak, pa ona lagano odmakne lice kad ju je pokušao poljubiti u usta, tako da se samo očešao o njezin obraz.

— Frank, ne ovdje, pred svima! — Nasmiješila mu se rekavši to, ali odmah spazi njegovu povrijeđenu taštinu. Spustio je ruke i ukočeno se povukao.

— Dugo se nismo vidjeli — progovori on optužujući.

Pri slabom svjetlu zvijezda, Blanchina je koža isijavala srebrnu toplinu. Osmijeh joj je bio pun, vedar i poželjan. Iako su joj oči sad bile tamne, bile su zapravo čiste, duboko plave. Snaga je izvirala iz pune linije njezine brade, a sigurnost je zračila iz uspravnog držanja njezina vitkog tijela.

— Da, dugo — ponovi ona. Svjetlacave djevojčine oči nisu uspjele smekšati krut izraz Hollandova lica. — Tri dana.

Trenutak se uznemiri, a onda ugleda Dallasa.

— Zdravo, Bobe — reče pruživši mu ruke. Bila je to prijateljska kretnja ove otvorene djevojke.

Dallas se približi i skine šešir s kudrave kose. Uhvati je za ruke i nasmiješi se.

— Draža si nego čaša hladne vode — reče a srce mu iznenada jače zakuca.

Već prvi dan kad je došao u Breadon, ta bistrooka prijazna djevojka uvukla mu se u srce. I sad je osjetio pulsiranje u svakom umornom živcu tijela.

Duboki i ljubazni djevojčin glas dopre do njega:

— To si vrlo lijepo rekao, Bobe. Zamalo sam povjerovala da doista tako misliš.

— Pa i mislim.

— Moja ruka — reče ona trepnuvši očima.

On se smete i ispusti joj nježne meke prste. Blanche se i dalje smiješila, ali smiješak polako nestane pod upornim Hollandovim pogledom. Za Dallasa nestane čarobnosti i topline zbog crnih zloćudnih Hollandovih očiju. Tog trenutka posmisli da je Blanche Raven možda najveći razlog Hollandovu neprijateljstvu prema njemu.

Nekako je prvi pogled na tu lijepu djevojku, odraslu u mirisu kožnatih sedala i konja, u zvuci sabalja i pušaka, u zvuku truba, uvjerio Dallasa da nikad neće postojati druga žena u njegovu životu. Imao je ženu, čak je mnogo puta mislio da je zaljubljen, ali nijedna ga djevojka nije uzbudila kao Blanche. Divio se njezinu duhu, načinu na koji je držala glavu i njezinu blagom osmijehu, ali najviše je cijenio mir i zadovoljstvo te osjećaj punoće koji mu je pružala.

Zato nije mnogo mario što je ona, a i cijeli logor, mogla vidjeti što osjeća. Dok je bila s njim, bila je sretna i vesela. Ako je ponekad i osjetio suzdržanost u njezinu ponašanju, nikad mu nije dala razloga da pomisli kako ne voli njegovo društvo.

Nekoliko sati prije povratka Hollanda s izvidanja, poručnik

Hollly Adkins rekao mu je da je Blanche zaručena s Hollandom, da je ona dobra djevojka, ali da nije za njega.

To ga pogodi kao ubod apaskog koplja među rebra. Znao je da iza djevojčinih nasmiješenih usana i očiju nema ništa za njega. Da, bila je sretna s njim. Uživala je u njegovu društvu, poštovala ga kao prijatelja.

Ali Holland je mislio drukčije. Govorkanja su doprla do njega, i on je upozorio Dallasa da se drži podalje od Blanche.

Iako ju je volio, Dallas je bio spreman prepustiti djevojku čovjeku kojega je izabrala. To je i rekao, ali Holland, obuzet ljubomorom i bijesan što je Dallas došao u Breadon, počne tako vikati da su se zamalo potukli. I sad je, vidjevši Hollandov neprijateljski pogled, znao da je ovaj ljubomorani.

Blagi zvuk Broderickova glasa prekine ga u razmišljanju:

— Pukovniče, imaš vrlo lijepu kćer.

Blanche zbunjeno ponikne očima

Raven je bio polaskan:

— Ako to i nisam znao, Hollandovo nastojanje da se što prije vjenčaju može me uvjeriti.

— Prijazno mahne Hollandu. — Jednog će te dana iznenaditi i odrediti datum, a onda će voditi tvoj život kao što vojska vodi moj.

Holland ne reče ništa, ali grube mu se crte lica smekšaju kad se djevojka podigne na vrškove prstiju i poljubi ga u obraz.

— Mislim da je vrijeme da se vratim u krevet — reče ona. — A i tata, i svi vi, mogli biste malo odspavati.

— Blanche ima pravo — promrmlja Raven. — To bi bilo

sve za noćas. Ujutro će poručnik Waters nastaviti potragu za Naquinom, a vi, Dallase, uzet ćete deset ljudi iz svojega voda i pokupiti još podataka o napađačima na Notahov logor.

Blanche poželi svima laku noć i zamakne za vrata. Dallas i Holland pozdrave Ravena i krenu praćeni Broderickom i Russellom.

Dallas krene ravno prema sobi i uđe. Zrak je unutra bio topao i zagušljiv, što ga podsjeti na umor i žeđ. Izade na trijem i skine plosku s kuke na kojoj je uvijek visila i povuče s uživanjem dug gutljaj, zatim se vrati, razodjene i legne na krevet. Topli povjetarac što je pirio kroz prozor nije mu donio olakšanje, a onda ipak zaspi.

Nije znao kako dugo je spavao, a kad se probudio, osjetio je da u mračnoj sobi nije sam.

III

Deset sekunda, koje su trajale vječnost, Dallas je ležao tih i ukočen. Usta su mu bila potpuno suha a grlo mu se stezalo. Iako je u mrčanoj sobi vladala potpuna tišina, činilo mu se da nije sam. Pomisli na revolver i sablju, ali shvati da ih se ne može domoći a da ne prouzroči neki šum. Naprežući oči, pokušavao je razabrati što je to u gustom mraku. Tamo pokraj prozora, gdje mu je odjeća ležala na stolici...

Iznenada shvati. Obično je kroz okno probijalo tamno sivilo, a sad je sve bilo crno. Ispred prozora stajao je čovjek. Dallas se brzo okrene i krevet zaškrupi. Tama na prozoru oživi i baci se na nj svom težinom. Dallas pad-

ne natraške pod silovitom težinom uljezova tijela. Pesnica ga udari po licu, a on stisne ruke oko napadačeva vrata. Uslijed udarca koljenom u trbuh, Dallas ostane bez zraka. Zatim osjeti udarac rukom postrance u glavu. On vrati udarac naslijepo i osjeti čovjekov vrat ispod uha. Ruke koje su ga držale popuste. Dallas se istrgne i uzvere na krevet. No napadač ga ponovo zaskoči s leđa. Poručnik sagrne glavu i prebaci čovjeka preko sebe, tako da je udario o zid.

Dallas ustane i tako dočeka uljeza koji se dizao. Još ga nekoliko puta udari. Cijelo to vrijeme nisu progovorili ni riječi. Čulo se jedino struganje nogu i teško disanje. Dallas ponovo zamahne, ali uprazno. Napadača je krila gotovo neprobojna tama. Strahovit udarac pogodi ga iznenada u prsa. Dallas se zaljula nastojeći da održi ravnotežu, ali čovjek ga udari iza koljena pa on padne udarivši u metalni dio kreveta. Čuo je kako uljez užurbano korača, tihu kletvu kad je udario u ormar, a onda kako je istrčao kroz prednju sobu. Dallas potrči za njim, spotakne se o sablju i padne.

Dok je ustajao, zalupe se ulazna vrata. Kad je došao do njih, čistina između baraka bila je prazna. Ničiji se koraci nisu čuli. On krène držeći se ramade, a onda se sjeti da je samo u donjem rublju. Tko god da je bio napadač, već se mogao sakriti. Sve su barake bile u mraku. Logor je spavao. Dok se dvoumio da li da pozove zapovjednika straže, začuje kako se straže međusobno dozivaju, što su radile svaki sat. Dallas zaključi da bi ispao prilično smiješan ako

sad prijavi da netko usred noći njuška logorom.

Vrati se u stan, potraži šibice u prednjoj sobi, i onda zapali svjetiljku u spavaćoj sobi. Krevet je bio u neredu – plahte na dva mjesta poderane, a madrac je napola skliznuo na pod. Kad je sve namjestio i okrenuo se prema stolici, primijeti na podu zgužvane hlače i komad plave svile, što ga je našao u grmu. Uljez je očito tražio taj dokazni materijal, ali bio je prekinut Dallasovim buđenjem. U pometnji što ju je izazvala tučnjava, on je radije žrtvovao komad plave svile nego mogućnost da bude otkriven. To što je netko smatrao taj komad svile nezgodnim i došao po njega, bio je dovoljan dokaz da je Notahova sumnja bila opravdana, kao i Dallasovo tvrdoglavo uvjerenje da su bijeli ljudi sudjelovali u napadu na Notahov logor.

* I tada dođe do strašnog i nevjerojatnog zaključka: napadač je bio netko iz Breadona. Nije bilo jednostavno, čak ni za Apaše, šuljati se između postavljenih straža. A za taj komad rukava znali su samo vojnici iz voda, Broderick i njegov drug.

Da, Broderick i Russel došli su k njemu tajom. Tko zna koliko će vremena proći prije nego li istina izađe na vidjelo. Oni su se bojali tog komada svile, a prenoćili su u logoru!

To mora da je bio Russel, pomisli Dallas isti trenutak kad je odbacio treću mogućnost. Nikako nije mogao sumnjati u Hollanda. On je bio vojnik iz West Pointa, čovjek s ambicijama. Činilo mu se da je dopustio da ga ponese njegova netrpeljivost prema Hollandu dok je donosio sud.

Ali, ako su to bili bijelci, zašto su napali logor? Možda su htjeli raspiriti mržnju između Aravaipa i vojske? To ipak nije mogao biti razlog jer, kad bi se Aravaipi pridružili Tontama, nastao bi pakao na ovom području. Ako je to bila pljačka, onda su napadači izabrali vrlo jadan cilj.

Dallas napokon ode u krevet ne našavši odgovor. Čvrsto je spavao i tek je na zvuk trube Harryja Ronalda iskočio iz kreveta. Brzo se obukao. Bijući se, promatrao je mali crveni ožiljak na čeljusti, jedini dokaz sinoćnje tučnjave s nepoznatim načadačem.

Prekoračivši prag, ugleda sunce koje je kao rumena lopta izlazilo iza vunastih oblaka. Vodoravne pruge svjetla pružale su se preko čistine gdje je poručnik Waters sjedio na svom velikom smeđem konju i promatrao vojnike odmorenog voda kako se svrstavaju ispred njega. On pozdravi Dallasa.

Raven je stajao ispod ramade. Pokraj njega bila je Blanche u bijeloj haljini. Ona odmah ugleda Dallasa i nasmiješi mu se. On joj uzvрати smiješak dignuvši šešir.

Na povik poručnika Watersa, vojnici uzjašu. Čekali su u tišini i mršavim rukama držali uzde dok poručnik i zastavnik nisu podboli konje i dojahali na čelo kolone. Kad su krenuli, siv oblak prašine digne se za njima dok su prelazili preko suncem spržene čistine. U međuvremenu ostaci vodova D i F svrstavali se ispred Dallasa i Hollanda koji je, zakasnivši, prikopčavao sablju i pištolj.

Vodovi se u stavu mirno brzo prozovu a onda ih raspuste.

Dallas se okrene Hollandu pažljivo ga gledajući tako da nije primijetio kad mu je on kimnuo u znak pozdrava. Holland se namrgodi i pridruži Blanchi. Dallas nije primijetio nikakve tragove na Hollandovu grubom tamnom licu.

Dvije tromе mazge vukle su kola iz kojih se cijedila voda i Dallas se, slijedeći njihov trag, zamalo sudari s Broderickom i Russellom. Oni se zaustave.

Svaki Dallasov mišić se napne a oči mu se suze od opreza:

— Jesi li dobro spavao, Shorty? — upita.

Niski tamni čovjek doimao se preplašeno.

— Prokletstvo! — uzvikne. — Otkad se to vojska toliko brine o svojim gostima?

Osmjehujući se, Dallas ga je i dalje pomno promatrao. Nije bilo masnica na Russellovu licu, a i Broderickovo je bilo čisto. Dallas je bio razočaran, ali je ipak ponovio pitanje.

— Jesi li, Shorty?

— Naravno poručniče — upadne Broderick prijetvornim glasom. — Obojica smo dobro začepili uši.

Činilo se da glas govori jedno a riječi drugo, ali Dallas ipak nije mogao otkriti nervozu ili krivicu u njemu. Broderickove tamne i lukave oči uporno su zurile u poručnika. Dallasu se učini da je negdje u njihovoj dubini zatreperila podrugljivost.

— A kako si ti spavao? — upita Broderick.

I dalje ga je gledao hladno i sumnjičavo. Dallas osjeti anti-patiju prema njemu. Broderick nije cijenio oficire i zamjerao je Dallasu što provjerava njegove pošiljke. To je moglo objasniti podrugljiv ton njegova glasa, ili

to je možda značilo nešto drugo.

— Prilično dobro — reče Dallas tvrdo.

— To je loše — reče Broderick. — Posjeti me kad dođeš u Tuscon.

Dallas pričekao da odmaknu, a onda promrmlja:

— Hoću. I tako sam to namjeravao.

IV

Dallas se vratio s desetoricom izabranih vojnika u Bredon upravo kad su trube svirale večerje. Vojnici su bili ukočeni u stavu mirno i gledali narednika kako pažljivo slaže zastavu i pričvršćuje užu. Trubači polako odmaknu trube s usana. Vojnici su bili nepomični sve dok i zadnji zvuk večerje nije zamro. Tada spuste ruke sa šešira koje su držali u znak pozdrava i počnu se razilaziti.

Dallas sjedne i, prepuštivši konja vojniku, ostane tako slušajući žamor u logoru. No misli su mu bile vezane uz neuspjeh izviđanja toga dana. Pronašli su tragove pokraj Notahova logora i slijedili ih dok nisu naletjeli na prijašnje tragove Hollandova odreda koji ih je pratio na njihovu putu od planina Pinal.

Pet milja duboko u brdima, jahači su stigli do mjesta gdje se širok potok strmo rušio s ovećeg grebena i više nisu mogli naći mjesto na kojemu su napadači izašli. Obje obale potoka bile su prekrivene kamenjem na kojemu se gubio trag. Napokon je Dallas bio primoran priznati poraz i vratiti se. Ako su bijelci s okolnih rančeva ili iz Tuscona sudjelovali u napadu, trebali su vrlo pažljivo

odabrati okolišni put kroz Pinal prije nego što prosljede kući.

— Jesi li imao težak dan? — upita nježan glas iza njega.

Blanche Raven mu je prišla a da je uopće nije čuo. Bila je u svijetlozelenoj haljini s bijelim obrubom oko vrata i ruku. Doimala se svježe i odmorno, a dobro poznati čarobni osmijeh pojavio joj se na usnama.

— Bio je to gubitak vremena — reče on bojažljivo. A onda osjeti da ga napušta tmurno raspoloženje i da nije tako razočaran kako su mu zvučale riječi. — Trebao bih obavijestiti tvoga oca.

On htjede proći pokraj nje, ali ona ga zaustavi stavivši mu ruku na podlakticu.

— Otac je tako nešto i očekivao, ali nije htio da mu ista promakne. Možeš mu to reći za večerom.

Osjetio je toplinu njezinih prstiju na svojoj podlaktici i borio se sa željom da tu malu ruku ne prekrije svojom. Činilo se da je shvatila njegovu želju pa crvenilo prekrije mekani bijeli luk njezina vrata i nježno joj oboji obraze. Ona povuče ruku i skrene pogled.

— Za večerom? — ponovi Dallas.

Blanche se već sabrala.

— Da. Komandant je naredio da večeraš u štabu, zajedno s Frankom, poručnikom Hollyjem Adkinsom i njegovom suprugom.

— Ima li nećeg novog? — namršti se Dallas.

— Stara priča. Otac je zabrinut zbog Naquina i Indijanaca u Notahovu logoru.

Sad je Dallas stajao pred njom uspravan i miran. Bilo je nećeg mrćanog u njegovim cr-

tama lica opaljenim vjetrom i suncem.

– Ovo je razbojnička zemlja – promrmlja – i nitko to ne zna bolje od tvojega oca.

Ona kimne očima uprtim u nje cijelo to vrijeme. Ponovo stavi ruku na njegovu.

– Bobe, previše razmišljaš o životu. Trebi je potrebna djevojka.

Oboje ušute. Nikad mu se nije činila tako lijepom.

– Našao sam djevojku.

Ona podigne oči prema njemu i primijeti čudan sjaj u njegovim očima. Odjednom je bila vrlo sretna zbog njega.

– Tko je ona? Nisam znala, moraš mi reći...

Oštar zvuk trube objavi vrijeme jelu. Udaranje čekića u kovačnici prestane. Vojnici krenuše prema blagovaonici.

– Reći ću ti nekom drugom prilikom. Sad se moram požuriti i urediti.

– I to što prije – odvrati ona.

– Nagovorila sam Justina da ispeče pitu od nekoliko limuna i jaja što sam sačuvala od posljednje pošiljke hrane iz Tuscona.

– Samo me drži podalje – reče on i požuri u sobu.

Trebalo mu je deset minuta da se opere, obrije i presvuče, a onda požuri u štab. Nade ostale kako ga čekaju u prostranoj prednjoj sobi u kojoj je bio postavljen stol. Raven ga pozdravi, a isto tako i poručnik Adkins, medicinar, i njegova krupna žena okrugla lica, smeđe kose i sivozelenih očiju. Holland mu samo kimne. Bio je zaokupljen time da dobije mjesto pokraj Blanche.

Raven je sjedio na čelu stola a Dallas nasuprot njemu. Ad-

kinsovi su bili sučelice Blanche i Hollandu.

Vodio se ljubazan, nevezan razgovor sve dok Justin nije unio pečenje, malđi kukuruz, nešto pečenog krumpira i kolač. Svi su slasno jeli. Našao se tu i vrč limunade, naravno bez leda, a i boca crvenog vina. Crna kava poslužena je odmah nakon pite od limuna.

Nijemo se sporazumjevši, Blanche i gospođa Adkins ustaju, izađu iz sobe i ostave muškarce da sami razgovaraju.

Raven zapali cigaretu, a Adkins stavi nešto duhana u lulu. Raven se najprije okrene Dallasu.

– Pretpostavljam da nisi našao nikakve tragove kamo su mogli skrenuti.

– Ne, sir – odgovori Dallas i ukratko ispriča kako su jahali pustinjom toga dana.

Raven otpuhne dim bez uživanja.

– Shonten i njegova družba došli su ovamo kasno jutros da pregovaraju. I Notah je bio tu, ali Shonten je najviše govorio.

– Nije ih bilo ugodno slušati – doda Adkins koji je prevodio razgovor s pašima. – Shonten je digao veliku buku u vezi s prepadom. On krivi vojsku. Kaže da su Indijanci bili primorani podignuti logor u blizini vojske kako bi im služila kao zaštita. Ali vojska nije ništa učinila kad su ih napali odmetnici Tonte i poubijali njihove žene i djecu.

– Je li mu itko rekao da su napadači mogli biti bijelci? – upita Dallas.

– Da – odvrati Adkins. – Notah mu je rekao, ali to ga se nije nimalo dojmilo.

Raven nastavi pričati:

– Shonten je bio prilično neugodan. Rekao je da je Aravaipama bilo mnogo bolje kad su tamarali brdima i lovili. A on bi mogao povesti za sobom cijelo pleme, što ne smijemo dopustiti. Shonten je usijana mlada glava. Ako ode, spreman je pridružiti se Naquinu.

Holland upadne u razgovor i oštro progovori:

– Mislim da je i bio s njim... u lovu.

– Nemaš pravo, Frank – odvrati Dallas.

– Možeš li to dokazati?

– Pustite sad to – reče Raven. – Netko od vas valjda ima pravo. Najvažnije je što nemam u Breadonu dovoljno vojnika da bih mogao poslati jedan vod u Notahov logor, a oni odbijaju da se presele ovažno.

– Vi biste ih željeli ovdje? – začudi se Holland.

– Zakrčili bi kamp – prizna Raven – no to bi možda bilo rješenje dok Ured za Indijance odluči hoće li ovdje osnovati rezervat ili ne.

– Morat ćete dugo čekati – primijeti Adkins.

– I ja se slažem – nadoveže Holland. – Ne bih im vjerovao ni koliko imam crnoga pod noktom.

– Malo si pretjerao – uzbuđeno će Dallas. – Postoje dobri i loši Apaši, jednako kao što postoje dobri i loši bijelci.

– Ako postoje dobri Apaši, ja ih nikad nisam vidio. – Bilo je tvrde odlučnosti u načinu kako je to rekao. Glas mu postane tvrd. – Otkad sam ovdje, donose samo pakao, teror, smrt i razaranja. Napadaju doseljenike, Broderickova kola s teretom i kolju stoku. – Hollandova uzbuđenost poraste i on povisi

ton. U sobi se osjećala napetost.

Dallas podigne glavu. Usne mu se polako stisnu pokazujući sav bijes koji ga je taj tren obuzeo.

– Sve je to istina – reče opasno blago – ali jesi li se ikad zapitao zašto ti Apaši pljačkaju i napadaju? Shvaćaš li da bijelci potiskuju Indijance od najranije povijesti naše zemlje? Mi sad sjedimo na apaškom lovištu. Svašta smo obećavali Apašima i ta obećanja bez razmišljanja kršili. – Dallas zastane, a oči su mu sjajile kao čelični kolutovi. Prije nego što je Holland išta mogao reći, on nastavi drščući od uzbuđenja: – Uzmi na primjer pukovnika Kinga Woolseya, zamjenika guvernera Arizone, koji je na prijevaru hladnokrvno ubio Paramucku i pripadnike njegova plemena Coyotera kad ih je pozvao na potpisivanje mira. Nemoj zaboraviti Mangusa Colorada, starog poglavicu Mimbrena, premaćenog od rudara dok ih je vodio do velike žile zlata. Treba li se onda čuditi što većina Apaša radije ubija i pljačka nego vjeruje obećanjima bijelog čovjeka?

Holland prezirno puhne i ustane:

– Ako toliko voliš Indijance, zašto ne napustiš vojnički život i ne odeš živjeti s njima.

– Sjednite, Hollande – kratko naredi Raven.

Holland pocrveni, ali postupi kako mu je naređeno.

– Sad nije vrijeme za osobna neprijateljstva. – Raven je tren oklijevao, a onda nastavi: – Kao što vidim, ti misliš da vojska nije dovoljno odlučna.

– Ni približno, sir. Moramo tući Apaše dok ih ne uništimo.

– U slučaju Naquina i njegovih Tonta, slažem se da je to jedini način. Ali ovi drugi, koji su pokušali biti prijateljski prema nama... neznam. – On pogleda Dallas: – Imaš li prijedlog kako bismo mogli zadržati Aravaipe u redu?

– Da, sir. Mnogo sam razmišljao o tome i imam plan koji bi mogao biti dobar.

– Pa, čujmo. Nemamo dovoljno ljudi da bismo se mogli tući i s Aravaipama i Tontama.

Dallas pažljivo pogleda po sobi. Činilo mu se da su Raven i Adkins zainteresirani. Hollando lice bilo je zajedljivo i oprezno.

– Najprije, Aravaipe nemaju mnogo posla u svom logoru, a posljednje su im ljetine bile slabe. U vodu D nekoliko je farmara iz Missourija i Indiane. Čini mi se da dvojica znaju nešto o navodnjavanju. Neka Indijanci ma pomognu pri sadnji graha, tikava i krumpira i neka im pokažu kako da sagrađe kanale i dovedu vodu iz rijeke Santa Cruz.

– Nikad te Indijance nećeš navesti da rade – presiječe ga Holland.

– Nemoj biti tako siguran. Posrednik John Clum uspio je sa svojim Aravaipama i Rio Verdes u San Carlosu. – Dallas se okrene prema zapovjedniku. – Možemo od njih kupovati sijeno i ječam. Ako im ne želite platiti novcem, možete se mijenjati za robu u našoj trgovini.

– A što će biti s Broderickom? – upita Holland.

Adkins izvadi lulu iz usta i nasmiješi se:

– I ja sam htio pitati.

– Što s njim? – nestrpljivo će Dallas. – Armija nema nika-

kvih obaveza prema njemu. A sigurno je da ćemo ječam i sijeno za zimu nabaviti jeftinije od Indijanaca, jer Broderickove su cijene više zbog prijevoza.

– Pretpostavljam da će Broderick ostati bez posla.

– Neće. Armiji su potrebne mnoge stvari koje može dovesti samo Broderick. – Dallas ponovo pogleda Ravena. – Željeli ste novu i veću stražarnicu, sir. Zašto da je Aravaipe ne sagrađe i da im platite za to. Vidjet ćete da će biti mnogo sretniji budu li radili i budu li dobili nešto opipljivo za svoj trud. I još nešto. Rekli ste da nemate dovoljno vojnika za čuvanje Notahova logora. Imenujte šestoricu Indijanaca policajcima pa neka čuvaju logor i održavaju red i mir. A mogli bi poslužiti i u razmiricama među Shontenovim mladićima. Prekršiteljima bi sudili Notah i njegovi stražari.

– Zaboravljaš da ovo nije rezervat i da ja nisam zastupnik Indijanaca – reče Raven.

– Ako Ured za Indijance uzme u obzir Breadon kao rezervat, vjerujem da biste bez problema mogli preuzeti nužna ovlaštenja. Na kraju krajeva, Aravaipe su došli tražiti vašu pomoć. Dobivali su tjedni obrok mesa baš kao da su dio rezervata. Zašto ne nastaviti s time?

Muk je zavladao u sobi kad je Dallas završio. Adkins izvadi lulu iz usta i zamišljeno se zagleda u kolutove dima.

– To je dobra ideja, pukovniče – progovori naposljetku. – Ti si ipak odgovoran za sve.

– Ako date Apašima svu tu slobodu, oni će posve podivljati – mračno prorokne Holland.

Raven ukočeno ustane od stola. Oslanjajući se o štap, ot-

hrama do vrata i zagleda se u zvjezdanu noć. Stajao je tako zadubljen u vlastite misli, a onda se okrene i vrati svojim oficirima.

— Dallasu, dali ste mi o čemu razmišljati. Clum je to uspio u San Carlosu. Možda bismo i mi to mogli postići. U međuvremenu, želim vam zahvaliti što ste mi se večeras pridružili i drago mi je što sam čuo vaša mišljenja.

Svi ustanu znajući da je to, zapravo, naređenje za razlaz. Krenu prema vratima i tada Raven pozove Dallasa natrag.

— Još nešto — promrmlja Raven. — Kantiner me danas obavijestio da nam ponestaje brašna, lasa, pokrivača, karabina, sablji i bajoneta. Čini mi se da je posljednja pošiljka bila poomašna i da bi trebalo biti još velikih zaliha robe. Provjeri to.

— U redu, sir — odgovori Dallas salutirajući.

Kad je izašao, zamalo se sudario s Hollandom u mraku ramade. Bio je iznenađen što ga je tu našao, jer Adkins je već otišao, ali tada spazi Blanche kako žuri preko čistine. Tamo dalje su Adkinsovi išli ruku pod ruku.

— Jeste li završili te svoje značajne razgovore? — pokuša se nasmiješiti Blanche.

Holland kimne i reče prilično brzo:

— Prošetajmo! Imamo još nekoliko minuta do mirozova.

— Naravno, Frank — reče ona i, okrenuvši se, mahne Dallasu. — Laku noć, Bobe.

— Laku noć.

V

Za razliku od oficirskih kuća i kasarne, kantinerova trgovina bila je sagrađena od balvana s kojih je skinuta kora, a šupljine su bile začepjene blatom. Bilo je to nisko neugledno zdanje kosog krova, s dva mala prozora na svakoj strani uskih vrata.

Kad je ušao u trgovinu, Dallas zapahne miris kože, mela-se i starog viskija. Jednu stranu prostrane sobe zauzimao je neobojeni šank za kojim je kantiner Lew Nixon dijelio piće žednim vojnicima. Tri stola u kutu bila su prazna jer je bilo još samo nekoliko minuta do mirozova. Na drugoj strani sobe bila je tezga i nekoliko polica na kojima su bili poslagani pokrivači, brašno, šećer i kutije s municijom. Tu je bilo i nekoliko kuka za sedla i nekoliko polica za karabine. Taj trenutak police i kuke bile su gotovo prazne.

— ... večer, poručniče — pozdravi ga Nixon dižući pogled s obračuna koje je imao ispred sebe.

Bio je to čovjek upalih obraza, ne baš suviše ljubazan, gotovo posve ćelav, izuzevši uske trake od sljepoočice do sljepoočice pokrivene prosjedom kosom.

— Dobra večer — odvrati Dallas i odmah prijede na ono radi čega je došao: — Drago mi je što sam te našao pri tom poslu. Htio bih pregledati tvoje račune.

— Radi čega? — uvijeđenost se osjećala u Nixonovu piskutavu glašu.

— Pukovnik Raven naredio je tako. Smatra da prebrzo trošimo ratne zalihe.

— I zato te šalje njuškati! —

Nixonove sive oči stisnu se od bijesa. – Izvoli. Nećeš naći ništa što nije u redu.

Dallas ne reče ništa. Priđe blagajni, izvadi komad papira ispisan brojkama i usporedi ih s knjigom računa.

– Cini se da je sve u redu.

– A što si očekivao?

– Osim jedne stvari.

Nixon priđe blagajni i unese se Dallasu u lice.

– A što bi to bilo? – reče ratoborno.

– Knjige nabavki pokazuju da smo prošli mjesec primili veliku pošiljku robe, a naše su police ipak gotovo prazne.

Nixonova debela donja usna isticala se na blijedu licu.

– Dallasu, ti si vraški drzak ako misliš da sam to ukrao.

– To nisam rekao – prasne Dallas nezadovoljan što se mora baviti bahatim kantinerom.

– U toku proteklog mjeseca imali smo više vojnika u akciji nego ikad prije, i zbog toga je potrošeno toliko municije i pušaka, a isto tako i pokrivača i hrane. Provjeri, pa ćeš vidjeti da imam pravo.

Nixon je bio nizak, zdepast čovjek. Sad se ukočio podbočivši se stisnutim šakama o bokove, a iz očiju mu je sijevao bijes. Ipak, iza te ljutitosti krilo se još nešto – nešto što je moglo biti i strah i nervoza.

– Uzet ću to u obzir – obeća Dallas. Tada se okrene s namjerom da zaobide blagajnu, ali stane kad ugleda djevojku kako ulazi iz stana na stražnjoj strani trgovine. – Zdravo, Mae.

Bila je to Mae Nixon, sitna vitka djevojka, lagano narumenjenih obraza na kojima je lebdjela neka površna ljubaznost. Ona se zaustavi pokraj njega.

– Zdravo, Bobe! – Sivozele-nim očima vragolasto ga je pogledala prije nego što je ponikao očima. – Jesi li došao vidjeti mene ili se svadati s ocem?

Nixon zareži neku kletvu prije nego što je Dallas mogao odgovoriti.

– Jesi li ikad vidjela da me vojska sumnjičila za krađu robe? Izvedi ga odavde jer me razdražuje.

– Jesi li čuo, Bobe? – smijeh se osjećao u djevojčinu glasu. Pogleda oca, a onda zamišljeno zažmiri. – Ne dopusti da pravi od tebe budalu. Nije on ni izbliza tako zao kao što se čini.

Dallas je htio reći kako ga ne zanima koliko se Nixon htio pokazati grubim, ali Mae ga uhvati pod ruku.

– Najozbiljnije, Bobe – doda ona. – Noć je lijepa za šetnju, a ja nemam posla.

Kad je gledala muškarca, Mae bi se okrenula tako da joj se vidio profil, što je njezinim pomalo kosim očima davalo egzotičnost. I sada se tako okrenula želeći da Dallas vidi kako je lijepa.

No on ostane hladan i ravnodušan. Vrlo dobro ju je pozna-vao. Mae je bila koketa. Svaki redov ili oficir bio je slobodan plijen za nju. Jednu noć vidio ju je u šetnji s narednikom Modocom, drugu noć s trubačem Ronaldom ili kaplarom Lavelleom.

Kad su izašli u mrak, Dallas lagano odmakne njezinu ruku od svoje.

– Ne večeras – reče. – Moram malo odspavati. Osim toga, ne želim se miješati dok se zabavljaš s Modocom.

Dok je to govorio, padne mu na pamet kako se u većini garnizona kćerke trgovaca ne bi usudile izazivati pažnju konjičkih oficira, ali u udaljenim logorima, kao što je Breadon, gdje su odredi neprekidno bili u pokretu, disciplina nije bila tako stroga i postojala su drukčija pravila ponašanja.

Pravila ili ne, Mae Nixon bila je dovoljno drska da se uopće ne obazire na njih. I sad je iskazala nezadovoljstvo i nagazila Dallasu na nogu.

– Baš me briga za Modoca – reče ona ogorčeno.

On ne reče ništa. Želio je otići, ali ona ga je zadržavala.

– Ti si glup – reče ona pakosno – ako misliš da još imaš izgleda kod Blanche. Samo gubiš vrijeme.

On i opet ne odvrati ništa, ali njezin oštar pogled otkrije napetost na njegovu licu.

– Oprosti, Bobe, što se mijesam. Laku noć.

Djevojka se odmakne i krene prema čistini.

Dallas je stajao, a misli i srce bili su mu ispunjeni Blanchinom slikom. Napokon krene prema stajama.

Proveo je desetak minuta pregledavajući konje voda D i razgovarajući s potkivačem dok se zvuk trube, što je svirala po večerje razlijegao pustinjom.

Nakon toga krene prema kantini i oficirskim kućama. Iznenada promaknu dvije sjene nekoliko metara ispred njega. On htjede zazvati, ali spazi da su se sjene spojile. To su muškarac i žena bili u zagrljaju.

Dallas zastane jer se našao u neugodnom položaju. Nije se htio pomaknuti da se ne bi otkrio. Napokon se sjene razdvo-

je. Djevojka nježno zaželi laku noć i odjuri. Dallas prepozna Maein glas i odahne. Čovjek se okrene i krene ravno prema njemu.

– Tko je? – začuje oštar Hollandov glas.

Dallas pomisli kako ga prati loša sreća jer se nenamjerno našao u nezgodnu položaju.

– Oprosti, Frank – reče. – Nisam htio naići na tebe.

– Naići na mene! – ljutito ponovi Frank. – Pa, do vraga, onda si me vjerojatno uhodio.

Dallas odvrati oštro:

– Da ti objasnim, Frank.

Holland pride korak bliže.

– Ne želim ništa čuti, no hoću ti reći da se držiš podalje od mene i što dalje od Blanche.

Ponovo osjete netrpeljivost, napetost je postala nepodnošljiva. Dallasov gnjev je rastao.

– U redu, Frank – reče suho.

– Blanche je izabrala, i to je u redu, ali ti nisi dovoljno dobar za nju.

Hollandov glas postane tiši i dublji.

– Možda misliš da si ti dovoljno dobar?

– Ne, ali trebalo bi da čovjek, koji će se oženiti najboljom djevojkom na svijetu, drži podalje ruke od drugih djevojaka.

Holland hitro skoči naprijed. Dallas u mraku nije primijetio njegovu namjeru, prekasno je spazio kako je zamahnuo rukom. Pokuša uzmaknuti, ali od udarca u glavu padne leđima na tlo i osjeti tupu bol u glavi.

Bijes ga ponovo obuzme i on ustane. Jurne prema Hollandu, ali zastane kad začuje škripanje čizama u blizini.

– Hollande, jesi li to ti? – To je Holly Adkins izašao iz sjene

teškim korakom. Okrene se kad spazi Dallasu.

— Zdravo, Bobe. Iznenadenje je sresti vas obôjicu. — On ih odvede do traka svjetla što je prodiralo kroz vrata kantine. Ako je i spazio jedva sputavanu žestinu u njima, ničim to nije pokazao.

— Edith je iznenada zaboljela glava — reče im on. — Otišla je u krevet. Mogli biste k meni da zaigramo poker.

— Ja neću. Očistio si me prošlu noć. Bez centa sam dok ne stigne plaća potkraj tjedna.

Adkins iskrivi lice od razočaranja.

— Do vraga i pošta. Nitko nema novaca. — On pogleda Dallasu. — Hoćeš li igrati udvoje?

— Nije baš zabavno udvoje — odmahne Dallas.

— Imaš pravo. — Adkins izvađi lulu iz bluze i stavi je u usta. — Mislim da ću onda poći u krevet. Laku noć.

Ali nije ih odmah napustio. Gledao ih je dok se Holland nije pomakao, a onda se okrene tražeći očima Dallasu.

— Drugi put — reče tada Dallas, a njegov bezbojni glas očito je govorio Hollandu da se te riječi odnose na njega — da nisu upućene Adkinsu u vezi sa slijedećom partijom pokera.

VI

Slijedeće jutro Dallas je bio u koralu za uvježbavanje konja i promatrao vojnike kako skidaju uzde s nekoliko divljih konja, posljednjih iz najnovije dopreme za potrebe vojske, kad mu pride jedan vojnik i preda poruku da se odmah javi u štab.

On pozove narednika Modoca da nadzire koral i krene pukovniku Ravenu. Na ulazu sretne Hollanda koji je dolazio s druge strane. Holland korakne natrag kako bi propustio Dallasu i ukočeno mu kimne.

— Ah, dobro jutro, Dallasu i Hollande — pozdravi ih zapovjednik ustajući od stola.

— Dobro jutro, sir — jedno-glasno odgovore.

— Nisam poslao po vas, Hollandu — reče Raven — ali drago mi je što ste došli.

Holland ga pogleda iščekujući, ali pukovnik se okrene Dallasu.

— Čuo si me kad sam pričao o svojem prijatelju, majoru Devoreu, u tvrđavi Huachuca. Bili smo zajedno u West Pointu, a onda u Cedrovim planinama, Chancellorsvilleu i u Gettysburgu. Obojica smo bili u Fort Stantonu sve dok nismo dobili zapovjedništva na odvojenim položajima. Devoreova žena bila je dobra prijateljica Blanchinoj majci. Sad je teško bolesna i potreban joj je netko da vodi brigu o dvoje male djece, sinovima Devoreova mlađeg brata i njegove žene koji su poginuli u sudaru vlakova u Kansasu. Blanche se ponudila da joj pomogne pa bih htio da joj s osmoricom ljudi osiguraš dolazak tamo.

Holland progovori s napetom žurbom:

— Smijem li zamoliti da ja podem umjesto poručnika Dallasu? Vi znate kako ja... kako Blanche i ja...

On se smete i pocrveni, jer Blanche je upravo ušla u sobu.

Raven se ne obazre odmah na kćer.

– Potpuno vas razumijem, ali vas imam na umu za slijedeću izviđačku patrolu, tako da će Dallas biti zadužen za pratnju. Na povratku će se zaustaviti u Tusconu i tamo provjeriti slijedeću Broderickovu pošiljku za nas.

Blanche se doimala vedro i elegantno u sivoj jahaćoj haljini. Požuri preko sobe i uhvati Hollanda za ruku:

– Ne budi tako natmuren, dragi. Moja odsutnost od nekoliko tjedana bit će dobra za nas oboje. Shvatit ćeš barem da ti nedostajem.

– Ti to shvaćaš prilično olako – optuži je on.

– Nije tako, Frank. Željela bih da ti ideš, ali ti znaš tatu. Uvijek postoji neka namjera iza onoga što on radi. Bojim se da se ovaj put želi osloboditi mene i istodobno da poručnik Dallas provjeri taj teret u Tusconu, a to uvijek on radi.

Raven pride, zagrli Blanche i povede je prema njihovom stanu iza ureda.

– Ti nastavi spremanjem stvari i pusti me da objasnim ostale pojedinosti.

Ona pozdravi ukočeno, napravi grimasu prema ocu, a onda namigne Dallasu i Hollandu prije nego što je izjurila iz sobe.

– Hollande – doda Raven – ako uspiješ odvesti Blanche pred oltar, moraš biti strog s njom, kao što sam ja bio cijeli život, inače će voditi ovaj logor onako kako njoj odgovara. Prije nego što ste došli ovamo, zamalo me nagovorila da Holland vodi odred.

On se dobrodušno nasmije i oči mu poprime trenutno veseli izraz, ali on iščezne pod težinom Hollandova pogleda. Tada

polako prijeđe pogledom s Hollanda na Dallasu, a umorne mu plave oči nekako promijene izraz prije nego što se žustro obratio Dallasu.

– Možeš li biti spreman da podeš za manje od jednog sata?

– Da, sir.

Raven kimne i otpusti ih. Oni izadu i zastanu na rubu čistine odmjeravajući jedan drugoga.

– Ne znam što Raven namjerava – progovori Holland dok su mu se usne ocrtavale na tamnoj koži kao tanki crveni prorez – ali na putu u Huachuca ne zaboravi da ti je pristup Blanchei zabranjen.

Dallas ga otvoreno pogleda njišući se na petama naprijed-natrag.

– Sjeti se Blanche kad se slijedeći put prošetáš s Mae Nixon. Čini se da slabo pamtiš.

Slijepi bijes obuzme Hollanda i on se strese kao od udara jakog vjetro. Tako je podivljao da je ostao bez riječi. Ostavivši ga takvog, Dallas se okrene na peti i pode prema koralu i naredniku Modocu.

U toku slijedećeg sata, Modoc mu izabere osam ljudi iz voda D koji u posljednje vrijeme nisu bili ni u jednom izviđačkom odredu, a sam je nadgledao izabiranje konja. Nakon toga izda svakom vojniku još nešto naboja za puške i revolvere. Čuture su bile napunjene i hrana pažljivo zapakirana. Trubač Harry Ronald posljednji trenutak nagovori Dallasu da ga uzme umjesto nekog drugog vojnika. Ronald je bio mlad i neiskusn ali, pošto je već pokazao priličnu hrabrost u borbi i dobro rukovao puškom, Dallas mu dopusti.

Svaki odred koji je napuštao Breadon značio je za Ronalda mogućnost borbe s Apašima, i on je uvijek bio među prvim dobrovoljcima.

U devet sati oni napokon krenu. Dallas i sedam vojnika jahali su sa strane starih ambulanti-kola u kojima je bila Blanche. U kola su smjestili i dodatne obroke hrane i pića. Osmi vojnik sjedio je na niskom sjedalu kola i tjerao dvije upregnute mazge.

Prešavši preko plicaka rijeku Santa Cruz, jahali su zapadnom obalom ravno prema jugu.

Sunce se polako penjalo na poput mjedi žutom nebu, a vrući zrak treperio je nad valovitom pustinjskom zemljom. Prašina se dizala pod škripavim kotačima, a onda se činilo da se zaustavila, nepomična, oko konja i ljudi, tako da su dva vojnika u pozadini neprekidno bila u sivom zagušljivom oblaku.

Nakon nekog vremena napuste obalu rijeke prešavši nekoliko brežuljaka obraslih rijetkim kaktusima. U podne se zaustave na obali rijeke i pojedu nešto suhog mesa, graha, dvopeka i popiju kavu. Rasedlani konji pasli su jantarnožuto sijeno.

Jahali su cijelo popodne i u Tuscon su stigli poslije zalaska sunca. Vojnici se ulogore, izvan grada, a Dallas osigura za Blanchu sobu u hotelu u gradu. Večerali su u hotelskoj blagovaonici zajedno s bradatim traagačima za zlatom, trgovcima i Meksikancima u lijepoj šarenoj odjeći. Poslije Dallas predloži da se prošetaju, ali Blanche, umorna od duge drndave vožnje, odbije i pođe spavati.

Slijedeće jutro nastavili su put prema jugu divljim i još pu-

stijim krajolikom. Tlo je bilo brdovitije. U daljini se jedva nazirao najviši vrh Huachuca.

Vojnici su sad bili mnogo budniji. Dallas je dobar dio prethodnog dana proveo jašući pokraj kola i razgovarajući s Blanche, ali sad je izjahao na čelo pretražujući okolne brežuljke i grmlje oko njih.

Dva vojnika sa zaleđa prilično su zaostala, a druga dvojica, što su jahala postrance, dobro su se udaljila. Naprijed su dva jahača pomno pretraživala stazu.

Oko podneva Ronald dojaše do Dallasa:

— Gore u brdima vidi se dim, sir.

Dallas pogleda prema jugozapadu. Nepravilni vrhovi niskog planinskog lanca probijali su se kroz vunaste oblake. Strmi obronci obrasli su javorom i hrastom. Ali gore, gdje počinju stijene, mogao se vidjeti tanak trak dima što je nepomično lebдио u zraku. Tada, dok su još gledali, dim zatreperi i digne se uvis u obliku bijele lopte koja se širila.

— Apaši! — reče Ronald.

Dallas kimne.

— Mogli bi biti neki iz Naquinoe bande.

On okrene konja prema kolima.

— Pobrzej malo te mazge, Adams! — naredi vojniku na kolima.

Blanche je gledala prema planinama na jugozapadu. Okrene se i reče ozbiljno, ali bez straha:

— Vidjela sam dim, Bobe. Misliš li da su tamo Apaši?

Dallas oštro pogleda grmlje uz stazu prije nego što odgovori.

– To je više nego vjerojatno.
– Naquino?
– Možda Tonte i Chiricahua mogu kontrolirati veliko područje u kratko vrijeme. Jedan dan su u planinama Pinal, a drugi već jašu kroz Huachucu i Mules. Mislim da Naquino zna za svaki pokret vojske.

On ponovo odjaše, ovaj put daleko naprijed da bi se dogovorio s prethodnikom. Tada izvadi pušku iz sedla, pažljivo je provjeri i vrati u korice.

Odred se sad kretao brže. Na Dallasovo naređenje raštrkana straža se skupi. Svaki vojnik jahao je ukočen od pažnje.

U kanjonu dugom milju, visoke su litice zaklanjale sunce. U hladnom polumraku klanca odjek konjskih kopita i kotrljanje kola bilo je neprirodno jako. Bez ikakva Dallasova naređenja vojnici su jahali s puškama prebačenim preko jabučice sedla. Dallas je neumorno promatrao litice kanjona proučavajući svaki zvuk i pokret u stijenama. Preplavi ga osjećaj tjeskobe, ramena mu se napnu a hladan znoj oblije mu čelo.

– Stani – reče iznenada glasom što je oštro odzvanjao duž klanca i odred se odmah zaustavi. Kola zaškripe i stanu. Ronald i ostali vojnici skrenu k njemu i pogledaju ga upitno.

– Što je, Bobe? – upita Blanche. Sad je prvi put osjetila napetost.

– Ne volim ovo mjesto – reče Dallas i zagleda se preko ramena u stazu iza sebe. Krv mu je udarala u sljepoočicama. Hladan i suh zrak u kanjonu trebao je djelovati osvježavajuće, a ipak je teško disao. Osjećao je sve jače da je ovaj kanjon klopka. Ako su Apaši u zasjedi

iza slijedećeg zavoja, odred bi bio uništen. Nije imao pravo staviti na kocku živote nepotrebnom komandom. Povrh svega, strahovao je za Blanche. Iznenada digne glavu.

– Osjećaš li dim, Ronalde? – upita trubača.

Ronald okrene glavu njušeći zrak.

– Da, sir. Osjećam miris drva.

Prođe nekoliko sekunda. Vladala je obeshrabrujuća tišina. Dallasovi se prsti zarinu u uže.

– Ronald i Adams jahat će sa mnom naprijed. Izvidjet ćemo ostali dio kanjona prije nego što nastavimo dalje. Ako je Naquino tamo gore, još imamo vremena odjahati natrag.

Tada se okrene ostalima:

– Vratite se na ulaz. Zapucajte jedanput ako nešto nije u redu.

Vojnici okrenu konje i krenu prema ulazu u kanjon. Dallas se zagleda u Blanche, pokuša se nasmiješiti, ali to ne promijeni ozbiljan izraz njegovih očiju.

– Bolje da ostaneš ovdje s ostatkom odreda. Vratit ću se brzo.

– U redu, Bobe. Idi!

Blanchina hladnokrvnost i hrabrost zadive Dallasu.

Jahali su u koloni s Dallasom na čelu. Za nekoliko trenutaka trebali su doći do zavoja. Staza iza njih bila je prazna. Kretali su se polako i oprezno. Obraćali su pažnju na svaki grm uzduž litica.

Dallasovi živci bili su posve napeti. Svaki put kad bi koraknuo, očekivao je da će se zrakom prolomiti apaški ratni poklici ili zazujati strijele i kop-

lja. No ništa ne prekine nepodnošljivu tišinu.

Napokon dođoše do kraja kanjona i nađu se na rubu Pantana Washa. Stotinjak metara ispred njih ležali su ostaci doseljeničkih kola. Slabašan siv dim lagano se dizao iz njih. Dok su se približavali, uz miris dima osjete i mnogo neugodniji miris smrti.

Sjahali su i ostatak razdaljine prešli pješice. Naokolo su ležali razbacani lonci, burad, ostaci kreveta i nešto hrane. Kraj kola bio je ispružen čovjek. Pola tučeta apaških strijela bilo mu je zabodeno u tijelo, a od rada ogрубjele ruke još su držale pušku. Ispod drva Dallas nađe ubijenu ženu srednjih godina, najvjerojatnije doseljenikovu ženu. Dvije mazge su bile ispregnute, odvučene do vododerine i zaklane.

Vojska je upozoravala doseljenike da ne putuju bez pratnje, ali uzalud. I ovo je bio tražičan rezultat tog neposluha.

Dallas ustane nakon što je pažljivo proučio tlo oko kola i uznemireno se obrati Ronaldu:

– Apaški tragovi stari su samo oko tri sata. Ne možemo ostati ovdje. Siguran sam da je Naquino negdje blizu. Pokušat ćemo doći do Edsonova ranča na Pantana Washu. To je petnaestak kilometara odavde i, čini mi se, najbolje rješenje.

Dallas naredi Adamsu da pronade lopatu među razbacanim stvarima kako bi pokopali mrtvace. Potraga nije urodila plodom pa su se morali zadovoljiti obližnjom vododerinom. Odvukli su tijela tamo i prekrili ih kamenjem.

Dok se Adams bavio tim neugodnim poslom, Ronald odjaše

natrag da pozove ostale. Za deset minuta pojave se ambulanta kola.

Dallas da znak kočijašu da odvede kola podalje od tog strašnog mjesta i tamo ih zaustavi, a onda laganim kasom odjaše do Blanche. Djevojčine se oči rašire i potamne kad ugleda izgorjela kola i zaklane mazge.

– Jesu li loše prošli? – mušklo propašće.

– Prilično – odgovori on. – Naquino je negdje u blizini. Onim dimnim signalima vjerojatno su mu javili sve što treba o nama.

Nije ustuknula na te riječi. Bila je kći vojnika, navikla na opasnost i strogost života na granici. Ako je bila uplašena, bilo je to zato što je dobro shvaćala kolika opasnost prijeti njoj i devetorici ljudi tog malog odreda.

– U blizini je Edsonov ranč – progovori ona hladno, i to preplasi Dallasa.

– Tamo i namjeravamo poći – kimne on.

Ronald pogleda Blanche, njezinu preplanulu kožu i hladne, plave oči i nehotice zadržati:

– Ako Naquino zna da smo ovdje, računat će na to da smo krenuli na Edsonov ranč.

– Naravno – oštro će Dallas. – U prednost smo ako ga možemo tamo tući.

Adams se trčeći vraćao iz vododerine. Lice mu je bilo crveno, a niz njega slijevao se znoj. On uzjaše i Dallas da znak za pokret.

Sunce se polako spuštalo k obzoru. Prašina se kovitala oko njih i sušila im grla pa ih počne mučiti žeđ. Dallas razdijeli pre-

ostale čuture koje su napunili u Tusconu.

Prešli su pet milja u brzom kasu. Sad su na čelu bila tri vojnika, ali jahali su manje oprežno. Imali su premalo vremena za to. Riskirali su da ih netko napadne iz zasjede samo da bi na vrijeme stigli na ranč. Povremeno bi usporili da im se konji malo odmore, a onda bi ih ponovo tjerali do iznemoglosti.

Put preko vododerine sad se uspinjao. Kad su stigli do brežuljaka oko planina Mule, raslinje je postalo gušće. Bijeli vršci Hauachuca Peaka, obrasli borom, javorom i brezom, sad su se jasno ocrtavali na jugozapadu.

Bili su dvije milje od ranča kad su začuli prasak u grmlju s desne strane staze. Dallas se odvoji od kola, a Ronald krene za njim. Obojica napnu puške, a tada se grmlje razdvoji i jedan konj pojuri prema stazi.

Gologlav gonič stoke u razderanoj odjeći njihao se na sedlu. Lice mu zasja kad ugleda plave uniforme, a onda mu se iskrivi od boli. Čvrsto se pripio uz konja koji ga je, naglo skrenuvši, zamalo izbacio iz sedla. Između lopatica stršila mu je apaška strijela.

— Naquino... Apaši... pedeset ih je... — izlane muklo dižući pogled podliven krvlju prema Dallasu. — Dolaze ovim putem... ubili su dva momka...

Još je nešto govorio, ali Dallas ga nije mogao razumijeti. Pogleda u kaubojeva zapjenjenog konja i zključa da je životinja vjerojatno zadnje živo stvorenje na ranču.

— Punim galopom naprijed!
— vikne on i vojnik na kolima potjera mazge. Blanche padne

na dno kola, a onda se prihvati za obje strane kola da ne ispadne. Odred skrene na neravno tlo. Iza sebe začuju nejasnu viku. Dallas se okrene. Konji u gomili ispadnu iz guštika udaljenog oko kilometar i po. Mršava smeđa tijela njihala su se u ritmu kretanja konja. Katkad bi na suncu zabljeskala apaška koplja i puške.

Indijanci su zastrašujuće brzo smanjivali udaljenost. Vika im jesad bila mnogo bliža. Začula se puška, a onda još jedna.

Ispred odreda iskrsne skupina brvnara, stotinjak metara od vododerine. Na vratima se pojavi čovjek i, ugledavši jahače kako se približavaju, vrati se u brvnaru. Trenutak poslije pretrčao je preko dvorišta i krenuo prema glavnoj zgradi noseći nekoliko pušaka.

Dallas je požurivao odred. Indijanci su sad bili vrlo blizu. Mogao im je vidjeti divlja namazana lica. Opet zagrmi puška. Metak tek što nije dohvatio kola. Kad su vojnici upali u dvorište i skočili s konja koji su još trčali, sruči se na njih smrtonosna kiša olova.

VII

Ronald odjaše do ranjenog goniča i prihvati ga dok se rušio sa sedla. Adams mu je pomogao prenijeti ranjenika u kuću.

Kad je Blanche iskočila iz kola, Dallas joj priđe i oni zajedno utrče kroz otvorena vrata. Strijela se zabode u dovratnik i metak uleti u hodnik, ali nikoga ne pogodi. Ostali vojnici nahrupe u prostranu prednju sobu, a golemi crvenokosi čovjek — Harry Edson — zalupi vratima i

spusti veliki drveni zasun. Bradati, krivonogi čovjek, koji je maloprije pretrčao dvorištem s puškama, već je klečao pokraj prozora i pucao u Apaše.

— Raštrkajte se i zauzmite mjesta kod prozora — naredi Dallas, a onda se okrene Blanche: — Sagni se i pripazi da budeš izvan domašaja vatre.

Nije čekao na njezin odgovor nego skoči lijevo od vrata i stane pokraj malog prozora držeći pušku u ruci. S puškom na ramenu, Dallas je imao dobar pregled gomile što je urlala i skupljala se iznad kuće. U hlačama i mokasinama, išarani prugama živih boja, Apaši se sjure da ubijaju.

Dallasova puška dvaput zagrmi i dva Indijanca se sruše, a onda se opasna kiša olova sruči sa svih prozora. Sruše se još tri indijanska konja. Dvojicu koji su pali s konja odmah pregaze oni što su jahali iza njih, a treći je Apaš jurio ravno prema Dallasovu prozoru. Divlje su mu oči opako piljile u Dallasovo lice, onda zamahne kopljem ali promaši. Dallas dvaput opali i pogodi Apaša. Konj udara u zid i odbaci mrtvog Indijanca preko glave ravno u sobu. Dallas zapuca u drugog ratnika, a onda vikne vojnicima:

— Dvojica neka stanu straga! Namjeravaju nas opkoliti.

Adams i još jedan vojnik uzmu puške i otrče u stražnji dio kuće. Malo poslije Indijancima iza kuće postalo je vrlo vruće.

Blanche pride krivonogome kojega je okrnulo koplje i sad je krvario iz ramena. Dallas uhvati malo vremešna da mu izvadi koplje. Blanche otrči u drugu sobu i donese plahtu od

koje napravi zavoj. Iako je čovjek tvrdio da mu nije ništa, ona mu ispere i poveže ranu.

Pucnjava iznenada prestane i Apaši odjašu stotinjak metara dalje u Pantana Wash. Vojnici prvi put odahnu.

Adams i drugi vojnik dođu iz stražnjeg dijela kuće da napune puške novim nabojima. Edson ustane i pride Dallasu.

— Poručniče, niste mogli stići u bolje vrijeme.

Lice mu je bilo pjegavo a kosa duga i nepočesljana. U glasu mu se osjeti bijes:

— Prokleti crvenokošci ne daju mi mira. Napali su me prije mjesec dana, ranili dva momka i ukrali pedeset najboljih goveda. Ne mogu naći radnike. Žele veću plaću samo zbog Apaša, ali ne zamjeram im to. Sad imam samo četvoricu.

— Imao si četvoricu, Harry — Dallas pokaže na goniča koji ih je upozorio na napad i koji je sad umirao na poljskom krevetu u hodniku. — Rekao nam je da su Apaši ubili dvojicu tvojih ljudi kad su popodne napali stoku.

— Vrijeme je da vojska istjera svakog smrdljivog razbojnika s ovog područja.

— Treba kriviti jedino Naquina i njegovu grupu Tonta i Chirichua.

— Do vraga! Naquino, Geronimo, Nana ili Chato, kakva je tu razlika? Oni su Apaši — lopovi i ubojice.

Dallas prekine raspru. Rančer je imao dobar razlog da bude ljut i nije imalo smisla uvjeravati ga. Nakon toga uđe u hodnik, a za njim Edson. Blanche je bila nagnuta nad goničem.

— Mrtav je.

Činilo se da je u stočarevim očima živi oganj. Zagledao se u sivo nepomično lice:

— Zaklinjem se da ću izbrojiti deset Indijanaca za tebe — šapne polako, a onda pogleda Dallas: — Ti su se vragovi zalijepili za ovo mjesto. Jedanput su me pokušali istjerati vatrom. Pustimo ih neka opet pokušaju.

— Poručniče! — vikne Ronald — spremaju se da opet napadnu.

Svi pojure prema prozorima. Blanche se sagne, otpuže do kuta i počne vaditi naboje iz kutija. Brzo je išla od čovjeka do čovjeka i dijelila ih.

Konji su ponovo jurili prema kući. Na čelu je jahao Naquino glavom, najomraženiji Apaš u Arizoni.

Iako je većina Apaša bila niskog rasta i mršava, on je bio visok i jak. Jahao je na prekrasnom konju, a tamno mu je lice, s jedne strane unakaženo još svježom ranom od sjekire, bilo zloslutnije nego ikad. Imao je samo jedno oko. Drugo mu je bilo izbijeno u sukobu sa sunarodnjakom. Koža mu je bila srasla oko prazne očne duplje pa je tako i ono zdravo oko djelovalo užasno.

Dallas upravi nišan u Naquina, ali on skrene iza kuće. Prije nego što su se vratili u vododerinu, krivonogog pogode u čelo.

Edson i jedan vojnik odmaknu ga od prozora i prenesu u hodnik. Blanche ih je s mukom gledala. Dallas to primijeti, pride joj i nesvjesno je zagrlji. Ona se privine uza nj.

— Žao mi je zbog ovoga, Blanche — reče on. — To je previše za tebe.

Djevojka se nervozno nasmiješi.

— Nije mi ništa teže nego drugima, Bobe. — A onda oklijevajući nastavi: — Što misliš, koliko će ovo potrajati?

Dallas slegne ramenima:

— Ovisi o tome koliko Naquino želi opljačkati i koliko je ljudi spreman izgubiti.

Edson bijesno opsuje. Dallas požuri k njemu na stražnjoj strani kuće. Skupinica Tonta došuljala se i zapalila štalu i spavaonicu. Plameni jezici dizali su se uzduž zidova, a uz to posuklja crn i gust dim.

— Prokleti da su! — bijesno će Edson. — No neće nam pobjeći. Hajde, Dallasu. Pokupi vojnike, idemo za njima.

On krene prema stražnjim vratima. Ruka mu je već bila na kvaki kad ga Dallas povuče natrag:

— To je najsigurniji put da počiniš samoubojstvo, Harry. Naquino baš to želi. Nemamo za to dovoljno ljudi, a ni puška. Na otvorenom smo gotovi. Vjeruj mi, čovče, najbolje je da ostanemo ovdje, makar do mraka. Suviše je kasno da se bilo što spasi u tim zgradama.

Edson ga mrko pogleda. Gledao je van mrmljajući psovke.

— Bilo bi bolje da napuniš sve što je moguće pijeskom i vodom. Spremi i sve pokrivače. Sad će pokušati da zapale kuću.

— Imaš pravo — zamišljeno će Edson. — Daj mi dva čovjeka.

Dallas pošalje dva vojnika s rančerom. Oni odu u kuhinju i vodom napune vedra i nekoliko buradi, a onda poslažu pokrivače u predsoblju. Adams ode u podrum i donese nekoliko kanti blata. Upravo se htio vratiti u podrum i donijeti još, kad Edson upozori na novi napad.

U sobi je odzvanjalo od grmljavine pušaka. Jedan vojnik zajauče i sruši se a krv mu je nāvrla iz usta.

Četiri se Apaša odvoje od gomile. U rukama su držali zapaljene strijele. Dallas pogodi jednoga dok su napinjali lukove. Jedna strelica ne pogodi cilj, ali druge se dvije zabiju u krov. Dim iz zapaljenog krova dopre do njih.

— Donesite pokrivače i pijesak! — vikne Dallas, otrči u predvorje i zgrabi vedro s pijeskom a dva vojnika pokrivače. Dallas dode do stražnjeg prozora i proviri. Metak mu zazuji pokraj glave, ali on se ne obazre na to i popne se na nizak ravan krov. Vojnik mu doda vedricu i pušku. Vjetar mu je tjerao dim u lice dok je sagnut trčao do prednje strane krova. Prosuvši pijesak po ognju, on vikne da mu donesu pokrivače. Dva vojnika uspinjala su se za njim. Još se jedna zapaljena strijela zabode iza Dallasa, a skupina Apaša krene prema njima.

— Pobrinite se za njih! — vikne Dallas kojemu je lice bilo već posve crno od dima. — Ja ću gasiti vatru.

Puške zagrme u dvorištu. Dallas osjeti vrcu zrak od metka koji mu je zazujio pokraj lica. Vatra plane na još jednom mjestu. On počne prebacivati pokrivač tamo-amo i napokon ugasi vatru. Dim ga je gušio i on se pridruži vojnicima na drugom kraju krova.

Jedan se zgrči i padne na lice. Dallas klekne pokraj njega i pokuša ga okrenuti, ali odustane. Bio je mrtav. Sad je bjesomučno pucao u zatalasana tijela dolje u dvorištu i stao tek kad je ispraznio sve naboje u magazinu

i kad su Indijanci odjahali izvan dometa.

Tada ustane i zagleda se kroz već gust mrak dolje u pokolj. Sa svojega mjesta mogao je vidjeti deset apaških tijela, ali znao je da ih ima još na drugoj strani kuće. Ugleda ranjenog Tonta koji se dovukao do ruba rasjekline, a onda mu nestao iz vida.

Spazio je još nešto i to to ga vrlo uznemiri. Smo je dio Indijanaca odjahao prema rasjeklini. Ostali su nestali. Neki su se skrili u grmlju iza spāvaonice obavijene dimom, a neki u pukotine stijena iza kuće. Shvatio je da se Apaši neće povući nadolaskom noći. Naquino je bio vuk. Izgubio je mnogo ratnika u ovom okršaju i on će ostati dok taj gubitak ne naplati krvlju svih bijelih ljudi na ranču.

Okrene se vojniku koji je čekao iza njega i reče:

— Vrijeme je da pobjegnemo odavde.

Oni pokupe beživotno tijelo svojega druga i odnesu ga do ruba krova, a onda im Adams pomogne da ga unesu kroz prozor u sobu.

Blanche potrči kad ugleda Dallasa. Zahvalnost joj se zrcalila u očima kad ga je čvrsto prihvatila rukama.

— Bobe, sretna sam što ti se ništa nije dogodilo — šapne.

On joj se nasmiješi pri slabom svjetlu, ali nekako usiljeno. Blanche polako odmahne glavom.

— Loše je, zar ne? Kako dugo još možemo izdržati?

— Mi smo gotovo bez municije — upadne Edson koji je upravo dolazio i čuo pitanje. — Nemamo ništa osim metaka u puškama.

Dallas pogleda Blanche i

osjeti kako mu se utroba grči od straha.

— Sad nam ni mnoštvo meta-ka ne može pomoći — reče Dallas rančeru i objasni kako su Indijanci zauzeli položaje oko kuće.

Edson progovori glasom punim divljeg očajanja:

— I tako nas vragovi namjeravaju uništiti. Pa, onda će otkriti da je Harry Edson kadar da ih mnoge poubija. — On iznenada stiša glas i turobno pogleda djevojku: — A što ćeš sa Blanche, poručniče?

— Jedino je rješenje za sve nas da nestanemo odavde čim se smrači.

— Ja se ne mičem sa svojega ranča.

— Nemaš nikakvih izgleda ako ostaneš — reče mu Dallas.

— Naquinovi će Indijanci projuriti ovuda kao vior. Ako sad nagrnu, nećemo vidjeti kamopucamo. Najbolje je da se razdvojimo i sačuvamo metke za bijeg.

— Oni će sve ovo zapaliti — prigovori Edson.

— Napraviti će to u svakom slučaju.

Dallas se okrene. U sobi je sad bilo gotovo posve mračno. Jedva je mogao razaznati vojnike što su mu stajali slijeva. I oni su razgovarali o mogućem novom napadu. Nije se smjelo gubiti vrijeme.

— Ostavite puške ovdje — naredi on vojnicima. — Provjerite jesu li vam revolveri nabijeni i neka vam noževi budu pri ruci.

Ronald istupi:

— Ako se probijemo, sir, gdje ćemo se sastati?

— Kreni prema ranču Gila. To je između nas i Fort Huachuca. Čekaj do podneva i, ako

ne budemo dotad tamo, odjaši u tvrđavu i reci pukovniku Devoreu da pošalje jak odred za Naquinom. To je sve.

Blanchino je lice djelovalo u mraku kao ukočena bijela mas-ka. Jedva je nazirala kako Dallas rukama pipa po opasaču provjeravajući je li nož u koricama.

— Idemo — reče joj nježno Dallas i povede je, a zatim se obrati Adamsu: — Povedi jednog čovjeka i isuljaj se na stražnji ulaz kad dam znak. Ostali neka izađu kroz bočne prozore.

Dallas na prednjim vratima naslijepo napipa tešku gredu kojom su bila zatvorena i polako je podigne. Nakon toga zavladala potpuna tišina.

Okruživala ih je teška i gusta tama. Nitko se nije ni pomakao. Čulo se samo kako neujednačeno dišu. Trenutak poslije on otvori vrata.

Vani je bilo mračno i tiho. Dallas se zagleda u tminu napetih osjetila. Negdje u grmlju, Apaši su se šuljali prema kući noseći smrt u rukama i srcima. Nije ih mogao vidjeti. Nije ih mogao čuti. A oni su ipak bili tamo.

Blanche mu pride bliže. Osjetio je da dršće kad ju je uhvatio za ruku.

— Hajdemo! — šapne promuklo, jedva čujno, ali znao je da su ga vojnici iza njega čuli. I oni krenu preko dvorišta.

VIII

Noć ih proguta i oni naslijepo potrče prema grmlju.

Začuje se prasak puške negdje iza kuće. Dallas i Blanche stanu. Još dvaput odjekne pu-

canj, a onda začuje kako nečije tijelo pada u grmlje. Čovjek krikne. Dallas povuče Blanche za ruku i ona klekne. On se spusti do nje držeći je još za ruku. Polako ju je vodio naprijed. Na rukama i nogama puzali su mrakom.

Prešli su nekoliko metara kad on ponovo stane. U blizini su bili Apaši, bio je siguran u to. Ispred sebe nije vidio ništa, ali nešto ga je upozoravalo da se ne miče. Začuje pucketanje slijeva, a onda mu se pričinu da se tama pomakla. I on se pomakne. Puzao je dalje držeći revolver u ruci, a onda naleti na Apaša. Osjetio je to po mirisu mošusa i masnoj koži. Indijanac zagunda i pokuša se istrgnuti. Grmlje zapucketa, od njihova koprcanja. Kad nož okrzne Dallasovu ruku, on udari Apaša nekoliko puta pištoljem, a onda osjeti kako Indijanac malakše.

Sova zahuče u dvorištu, a Dallasu se pričinu da je to bio znak Apaša.

Okrenuo se prema mjestu gdje je ostavio Blanche, ali nje više nije bilo tamo! Uhvati ga panika i on počne tražiti okolo zaboravivši na opreznost.

Ako su je uhvatili Apaši... Od te pomisli gotovo pomahnita i krene dalje prema vododerini.

Začuje plač, vrlo slab, koji odmah zamre. Dolazio je iz blizine. On naslijepo otpuza tamo. Pod rukom osjeti nogu u mokasini. Dva tijela su se valjala ispred njega. Blanch se očajnički branila. On se obori na Apaša koji je napao Blanche. Osjetivši nož na zglobu lijeve ruke, počne udarati Apaša revolverom, a bolesnom rukom uhvati držak njegova noža. Osjeti snažne ru-

ke na svom grlu i ponestane mu zraka. Ispusti revolver i posljednjom snagom izvadi nož i zabode ga u Indijančeva prsa upravo kad je on oslobodio svoj nož.

Dok je tražio revolver, začuje kako ga Blanche tiho zove. Indijanci su upravo s pobjedonosnim poklicima upali u dvorište. Dallas zgrabi Blanche za ruku i oni potrče prema usjeklini, a onda se sakriju u grmlju čekajući cijeli sat, koji im se činio dug kao vječnost, da Apaši odustanu od potrage za bjeguncima. Dvaput su se spustili u vododerinu i pretraživali u njihovoj blizini, a onda napokon odu. Malo poslije nebo se zažari. Indijanci su zapalili kuću. Užarene iskre plesale su po nebu nošene vjetrom prema isušenom potoku. Bjegunci su se pritajili u grmlju ne usudujući se ni disati.

Napokon je vatra jenjala. Udarci kopita sve su se slabije čuli. Indijanci su tek sad napušтали ranč.

Dallas pomogne Blanchi da ustane.

– Je li ti dobro?

– Ja... ja se nadam. Mislila sam da više nećemo...

– Prilično smo dobro prošli – reče on.

Već se pomalo privikao na mrak.

– Možeš li nastaviti put?

– Da, Bobe. Kako god hoćeš.

– Nema smisla ostati ovdje. Suviše je opasno. Nikad se ne zna što Apaši smjeraju.

Oni prijeđu preko isušenog potoka, popnu se na suprotnu stranu i krenu prema tvrđavi Huachuca hodajući između grmlja gdje god ga je bilo.

Odmarali su se svakih dvadeset minuta. Na prvom odmoru Blanche se zabrine zbog njegova zgloba, podere podstavu svog kaputića i poveže mu ranu. Rana nije bila duboka, ali je bila veoma bolna.

Nakon dva sata hoda, Dallas spazi da Blanche posustaje pa stane ispod jednog stabla.

— Ovdje ćemo provesti noć. Pokušaj zaspati, Blanche.

Ona ga privuče k sebi. Nije joj mogao vidjeti lice, ali vrlo ga uzbudi blizina njezina toplog tijela.

— Namučio si se više od svih. I tebi je potreban odmor.

— Poslije. Moram prije pogledati stazu.

Nije joj rekao pravi razlog zašto želi stražariti. Nije imao povjerenja u samoga sebe. Osjećajući je blizu sebe i slušajući njezin ugodni glas, želio ju je privesti k sebi. Znao je da bi joj onda rekao stvari koje ne smije. On nema pravo na to.

Blanche zadrži njegovu ruku još trenutak lagano je stišćući, a onda je pusti. On joj podmetne smotanu košulju pod glavu.

— Hvala, Bobe — šapne ona i gotovo odmah utone u san.

On se zaustavi na rubu staze pažljivo promatrajući put kojim su došli. Noć je bila tiha i mirna. Čuli su se samo kojoti i kukci. Umor mu počne sklapati oči i on legne u travu nedaleko od Blanche.

Kad se probudio, nađe Blanche kako sjedi pokraj njega igrajući se krajevima svoje kovrčave kose.

— Dobro jutro — poželi mu djevojka. Došla se svježije i oporavljeno od jučerašnjih napora.

— Moramo odmah krenuti ako želimo u podne stići na ranč Gila.

Oni odmah krenu. Sunce je nemilosrdno peklo. Kad su oko jedanaest sati stigli na ranč, bili su nasmrt umorni. Dallas se razveseli kad tamo naše Ronald, Adamsa i još dvojicu vojnika. Svi su uspjeli pobjeći nepovrijeđeni.

— Drago mi je što vas vidim, sir — reče Ronald. — I vas, gospodice Raven. Već smo se poštojali da vas se Naquino dočepao.

— Nije mnogo nedostajalo — reče Dallas, a onda brzo doda:

— Zna li stogod o Edsonu i ostalima?

— Strahujem da su ga uhvatili. Nakon onih pucnjeva, čuo sam krikove. Učinilo mi se da su bili Edsonovi.

Dallas smrknuto kimne i ode pozdraviti Eli Ferris, vlasnicu ranča. Ona odvede Blanche da se osvježi i presvuče, a onda su svi zajedno ručali.

Kad se ni nakon jednog sata nisu pojavila dva vojnika iz odreda, Dallas zaključio da su i njih ubili Apaši. Nije mu bilo ni malo lako pri pomisli da je izgubio pola odreda, ali tu nije bilo pomoći.

S posuđenim konjima stigli su u tvrđavu malo prije zalaska sunca.

Major Devore toplo ih je dočekao, a Blanche odmah ode vidjeti njegovu bolesnu ženu. Dallas je proveo pola sata s majorom i obavijestio ga o svemu. Devore odmah pošalje glasnika s vijestima u Breadon, a onda naredi jednom odredu da pokuša naći Naquina.

Sve do večerja Dallas je proveo s oficirima, a onda iza-

de. Uvjeravao je sam sebe da mu je potreban svjež zrak i da je zato prekinuo partiju pokera, ali duboko u njemu krila se želja da sretne Blanche.

I ona baš tada izađe iz majorove zgrade.

– Bobe! – vikne ona. – Mislila sam da si otišao a da me nisi ni pozdravio.

– Ti znaš da to ne bih uradio. Krenut ću u zoru, pa te sad zadnji put vidim, barem za neko vrijeme.

– Zar baš moraš ići? – upita ona i primi ga za ruku.

– Moram se vratiti u Tuscon i provjeriti Broderickovu pošiljku za Breadon, a poslije toga moram se vratiti u logor jer me čekaju dužnosti. A sad mi reci kako su gospoda Devore i djeca?

Lice joj se ozari:

– Ona je divna žena. Čini se da će se posve oporaviti. I djeca su draga, iako su malo divlja. Uspjela sam ih strpati u krevet tek kad sam im ispričala tri priče.

– Kladim se da si pričala o Apašima.

– Naravno. A što bi drugo zanimalo ovdašnju djecu.

Oni zašute uživajući u toploj ugodnoj noći. Dallas poželi da šetnja potraje vječno.

Polako su odšetali do kraja čistine, a onda se vrate u sjenu Devoreova stana.

– Je li ti se ikad učinilo da možeš dosegnuti zvijezde i dohvatiti ih rukama? Čini se da su tako blizu.

On joj se približi:

– Dosezanje zvijezda ne može zadati bol.

Blanche osjeti da se iza tih riječi krije još nešto.

– Kako to misliš? – ona se lagano nagne prema njemu očekujući odgovor. Usne su joj bile tako nježne i pune...

Odjednom je on obujmi, a usne mu se snažno pripiju uz njezine. Trenutak je ostala mirna, gotovo ukočena u njegovu zagrljaju, a onda zadrhti i uzvratiti poljubac. Ostali su tako dugo, a onda se ona odmakne i on spusti ruke.

– Blanche, ne... ne znam što da kažem – zamuca on zadihan.

Ona se nasmije, ali nekako nesigurno:

– Nema se što reći. Ova je noć tome kriva.

Bila je duboko potresena. Dallas je to vidio. Oči su joj bile sjajne i on protrne od straha misleći da je to od suza.

– Nadam se da ćeš mi oprostiti. Znam da ti i Frank... pa, baš nisam smio...

– Sve je u redu, Bobe – ona ispruži ruku prema njegovoj i lagano je stisne svojim prstima. – Mi smo dobri prijatelji i uvijek ćemo to biti. Poljubio si me na rastanku, i to je sve.

Govorila je brzo, bez daha. Činilo se da želi stišati oluju u sebi.

Kad on ne odgovori, ona ga blago ukori:

– Misliš na svoju djevojku, zar ne?

– Oh, ne.

– Nikad mi nisi pričao o njoj.

– Nemam sad vremena – odvrati on brzo. – Imala si naporan dan i moraš se naspavati, a ja moram sutra na naporan put. Laku noć, Blanche.

– Laku noć, Bobe. Laku noć – reče ona nježno.

On hitro krene preko čistine. Kad se okrenuo, iznenadi se

ugledavši Blanche kako stoji pokraj rasvjetljenih vrata majorova stana. Učini mu se da gleda njega, iako nije bio u to siguran. Tada se prisili da se okrene, a onda odlučno uđe u kuću.

IX

Svjetla su već bila upaljena u Tusconu kad Dallas i četiri vojnika udoše u grad. Jašući prašnom glavnom ulicom, spazi tri muškarca kako izlaze iz hotela. Ispred Broderickova ureda stajala su dvojica teretna kola, a dva momka koja su kotrljala burad u kola grubo su se zadirkivala.

Dallas odvede svoje ljude u staju. Kad se dogovorio o hrani za konje, vrati se na ulicu i zamalo se sudari s grupom vojnika. Oni odmah stanu i vojnički ga pozdrave.

Grupu je vodio narednik Jack O'Hara iz voda F.

Dallas upita oštro:

— Što radite u Tusconu, naredniče?

— Pukovnik Raven nas je poslao, sir. Obavijestili su ga da će ovuda proći činovnik s plaćama na putu iz Huachuca. Bit ćemo mu pratnja do Breadona.

— Tko vam je zapovjednik?

— Poručnik Holland, sir.

— Hvala, O'Hara, to je sve. — On se okrene Ronaldu i ostalima iz svoje grupe: — Sad ste slobodni. Pojedite nešto i budite spremni za pokret sat nakon izlaska sunca.

Vojnici odzdrave i brzo se pridruže onima iz voda F. Dallas krene u suprotnom smjeru i uđe u hotel. Užme sobu, opere se i obrije, a onda side u meksikanski restoran preko puta.

Nakon večere izađe na ulicu gledajući kako oživljava noćni život u gradu. Indijanaca uglavnom nije bilo na ulici. Meksikanci su ulazili i izlazili iz malih krčmi. Naokolo je bilo mnogo više bijelaca nego obično. To začudi Dallasa, ali ne nađe odgovora. Nisu svi mogli raditi za trgovce — bila su još samo dvojica osim Brodericka — a oni nisu mogli uposliti toliko ljudi.

On napokon zaboravi na njih i besposleno odšeta do vozača koji su utovarivali burad u kola. Taj se tren otvore vrata ureda i izađe Russell.

— Onda, što hoćeš? — upita mali čovjek.

Dallas se odmah prisjeti one noći u svojoj sobi. Pitao se hoće li ikad otkriti napadača. Iako nije imao dokaza, kladio se o svoju mjesečnu plaću da je to bio Russell.

— Gdje je Broderick?

— U »Zvijezdi Arizone«, igra poker s tvojim prijateljem.

Dallas odmah shvati da je »prijatelj« Frank Holland.

— Pretpostavljam da si ovdje radi provjeravanja pošiljke za Breadon.

Dallas poželi da ga zgrabi i baci na tlo, ali pričekao da se malo smiri i reče:

— Pogodio si, prijatelju.

»Zvijezda Arizone« bila je prilično prostrana i dupkom puna. Mnogi ga nisu gledali baš prijateljski, ali on se ne obazre na to.

— Tražim Roya Brodericka — obrati se jednom konobaru.

Ovaj pokaže palcem na zatvorena vrata u pozadini. Dallas uđe bez kucanja. Trojka se okrene od stola krcatog pićem. Ispred Brodericka bila je gomi-la novca. Držao je cigaru u kutu usta. Ne reče ništa nego se

okrene Hollandu. Treći čovjek, kojega Dallas nije poznao, nervozno je mijesao karte.

Dallas spazi kako Holland, posve crvenog lica, oklijevajući baca karte i odmah mu postane jasno da njegov drug gubi.

– Želim te vidjeti, Roy.

– Pa vidiš me.

– Želim razgovarati o tovaru što ga vozači krcaju.

– Sjedi trenutak – reče Broderick.

– Ne, hvala. – Dallas se okrene Hollandu: – Mislio sam da si bez novca.

– Može pozajmiti od mene – odvratila Broderick.

– Hajde, Roy, ako ne želiš da pregledam tovar sam s Russelom. Vratit ćeš se za dvadeset minuta.

Zastao je iznenađen što ni jedan ni drugi nisu pitali za Blanche ni što se dogodilo na Edsonovu ranču, iako se o tome već govorilo Tusconu.

– Ako si zabrinut radi Blanche, Frank, možeš biti miran. Dobro se držala u cijeloj toj gužvi.

– Sve sam čuo o tome. Nadam se da ti je sada pun želudac Apaša – odvratila Holland a onda povisi glas: – Imao si ludu sreću što ste se provukli i što je Blanche ostala živa. To su tvoji prijatelji, ti Apaši, što su ubili Edsona i četvoricu tvojih vojnika. Možeš pretpostaviti što bi se dogodilo da je Blanche pala u ruke Indijancima. – Karte mu padnu na stol i on se nagne prema Dallasu gnječeći ih: – I još si toliko glup i slijep da pričaš pukovniku Ravenu kako Indijanci žele mir s bijelcima. A vrijeme je da to shvatiš da oni žele jedino našu krv. U meni svaki put uzavre kad pomislim

što se moglo dogoditi Blanche, i to sve zbog tvoje ljubavi prema Indijancima.

– Ne zaboravi, Frank, da sam prošao svoj dio pakla spašavajući Blanche, ali bez obzira na sve nisam promijenio mišljenje o Apašima. Ima ih dobrih i loših. Ako pitaš Blanche, siguran sam da će sa mnom dijeliti mišljenje o tome.

Izrekavši posljednje riječi, Dallas osjeti da je pogriješio. Hollandovo se lice smračilo od ljubomore.

– Čini se da malo previše znaš o Blanche i njezinim osjećajima. Ne zaboravi što sam ti rekao prije nekoliko dana – ostavi Blanche na miru!

Holland se uputi oko stola prema Dallasu. Ovaj je mirno stajao pokraj vrata, a onda se naglo uspravi. Preko lica preletio mu ledeni osmijeh. Ako je sad došao trenutak za njihov otvoreni sukob, bio je spreman na to.

Broderick hitro skoči između njih:

– Stanite, prokleti glupani – reče gurnuvši Hollanda k stolu. – Sjedni i ostani tu! – A onda plane na obojicu: – Ako vas dvojica želite biti izbačeni iz vojske, niste mogli izabrati bolji način.

Trgovac baci cigaru i primi Dallasu za nadlakticu:

– Idemo. Pogledat ćemo tu pošiljku.

Pregledavali su robu u tišini. Dallas zapiše sve što je trebalo stići u Breadon.

– Nastoj da sve to stigne u Breadon.

– To je dužnost vojske – neprijateljski će Broderick. – Daj mi dovoljno vojnika za pratnju i dobit ćeš svaki pokrivač i na-

boj. Raven mi je obećao deset vojnika, a nije poslao ni polovicu.

– I to je više nego što je mogao poslati. Dobio je samo dva voda konjice, a oni stalno izviđaju i nemaju vremena da se pošteno odmire. Gotovo stalno su u sedlima. Zašto ne uzmeš neke od ovih revolveraša koje sam vidio u »Zvijezdi Arizone«?

Broderick pogleda svoj veliki dijamantni prsten prije nego što odgovori. U očima mu je svjetlucaao neki opak sjaj.

– Bolje me pusti da ja vodim svoju trgovinu – reče on i doda zlobno – a ja ću tebe pustiti da se brineš o svojoj vojsci.

– U redu – promrmlja Dallas. – Najprije ostavi Hollanda na miru. Ne činiš mu dobro time što ga puštaš da se zadužuje radi pokera.

– Rekao sam da od mene može uvijek posuditi.

– Da, ali kako dugo to može trajati?

– Ako čovjek nekoga mrzi, a zabrinut je što taj gubi na pokeru, jedini razlog tome može biti žena. Ali zbog čega se ti brineš? Blanche je odabrala. Zaboravi je. Ako ne možeš, bit će za tebe najbolje da pustiš Hollanda da radi što hoće.

– Ne miješaj Blanche u to.

– Dallasu, ti si budala!

– Možda. Ne bih htio da Blanche pati. Možda želiš Hollandu radi njega samoga, a možda radi njegova novca. Ako je to istina i ako zbog toga Holland bude imao neprimlik, Blanche će patiti, a onda ćeš me čuti.

Broderickovo lice pocrveni dok mu se desna ruka njihala iznad revolvera na boku:

– Bolje bi bilo da jasno kažeš što misliš.

– Možeš pretpostaviti, Broderick. Možeš pretpostaviti.

– Da, mogu – zareži Broderick. – I mogu ti reći da uvijek radim ono što hoću. Ako ikad nađeš išta nepošteno u mojem poslu, bolje da dođeš k meni s revolverom.

– Možeš na to računati, dragi prijatelju.

X

Kad je nakon dva dana stigao u Bredon, Dallas nađe pukovnika Ravena za radnim stolom. Zapovjednik ustane i pruži mu ruku.

– Ne mogu izraziti koliko sam vam zahvalan što ste sretno dopratili Blanche u Huachuca. Iz izvještaja vidim da vam nije bilo lako.

Na njegov zahtjev, Dallas mu da detaljnija obavještenja.

– Ja sam pogriješio – zaključio Raven kad je Dallas završio. – Nisam smio dopustiti da Blanche ide dok Naquino juri okolo.

– Neka ostane u Huachuca dok se Apaši ne smire.

– Već sam joj to poručio po kuriru. – Raven ponovo sjedne na stol pregledavajući neke papire, ali misli su mu bile na drugoj strani. Iznenada pogleda Dallasu i reče:

– Shonten je prije dva dana pobjegao iz logora Aravaipa sa četrdeset ratnika.

Dallas se namršti. – Jeste li ih pokušali vratiti?

– Waters je pošao s vodom za njima dva sata nakon što su napustili logor, ali trag im se izgubio na planini Lemon u Pinalima.

– To bi moglo biti opasno za Bredon.

– Sigurno. Dva voda konjice neće biti ni približno dovoljna ako se Shonten odluči pridružiti Naquinu.

– Što kaže Notah?

– Rekao je da su ljudi jer će u Pinalima naći samo smrt.

– Ali prije nego što vojska nešto uradi, oni će napraviti mnogo štete.

– Toga se ja i bojim – prizna Raven. – Shonten je divljak, želi se proslaviti u borbi. Tako bi mogao potisnuti Notaha kao poglavicu, a on, zapravo, samo to želi.

Raven zastane. Prstima je nervozno kuckao po stolu.

– Prihvatit ću tvoj prijedlog o radu s Apašima. Notah smatra da je Shonten uspio pridobiti ljude samo zbog toga što besposličare.

– Možda je već prekasno – nastavi Raven. – Ali Notah mi je rekao da nisu svi mladi ljudi otišli sa Shontenom. Nekolicina još nije sigurna što da radi. Možda ti uspješe s njima. Dajem ti slobodne ruke.

Dallas se razveseli.

– Hvala, sir. Raduje me što mi pružate mogućnost da ostvarim svoj naum.

– Želim ti dobru sreću. Bit će ti potrebna.

Dallas se posljednji trenutak sjeti popisa robe koju Broderick treba dopremiti. Izvadi ga iz džepa i pruži Ravenu.

Raven pažljivo prouči popis i onda ga vrati Dallasu.

– Ti ćeš provjeriti hoće li Nixon dobiti sve to. Oslobođiti će te patrola dok ne središ to s Aravaipima, a odsad ćemo pažljivije motriti na pošiljke koje troši vojska. Želim spriječiti bilo kakve gubitke ili krađe. Hol-

land i Waters dobit će isto naređenje.

Dallas pozdravi i izađe na sunce. Vojnici su počinjali vježbu. On preuzme brigu o vodu D. Njegov hladni i strogi glas odzvanjao je čistinom dok je davao naređenja, a onda, videći da ih sunce nemilice prži, obustavi vježbu i raspusti momke.

– o o o –

Slijedećeg jutra, nakon radnog zanimanja, Dallas i Jim Bell odjašu u logor Aravaipa.

Golišava djeca znatiželjno su izvirivala iz šatora dok su oni prolazili logorom. U vrućem suhom zraku osjećao se miris hrane.

Išli su ravno prema prostranoj kolibi od pletera prekrivenoj slamom gdje je živio Notah. Na vratima se pojavi starija žena i, ugledavši ih, ponovo nestane, a onda ih pozove unutra.

Notah je čučao na ležaju u kutu i pušio lulu. On im pokaže pokrivače i oni sjednu njemu nasuprot prekrivši noge.

Nakon desetak minuta nezanimljivog razgovora, Dallas zamoli Bella da prevede kako mu je žao što je Shonten pobjegao i da vojska ima plan koji bi mogao donijeti napredak Aravaipima.

– To je dobro – odgovori Notah. – Moji mladići prave neprilike kad su besposleni. Slušam vas vrlo pažljivo.

Dallas mu sve objasni o čuvarima reda koje bi trebalo formirati, o radu na polju, plaći i radu u Breadonu. Kad je završio a Bell mu preveo, Notah kimne glavom.

– On pristaje – reče Bell. – Kaže da je to jedini put do mira.

Kad slijedeći put izađe sunce, dvadeset momaka bit će na polju.

Indijanac da znak da je razgovor završen i oni izađu odgrnuvši srneću kožu što je visila na ulazu.

- o o o -

Ako je Dallas očekivao da Notahovi ljudi jedva čekaju da počnu raditi, bio je u velikoj zabludi. Kad je slijedeće jutro došao na polje ječma, našao je samo Notaha i još šest mladića. Notah mu objasni da su se njegovi ljudi, čini se, navikli besposličarenju i da ih većina ne želi raditi. Osim toga, neki nemaju povjerenja u vojnike. Ne vjeruju da će biti plaćeni.

- Možeš ih uvjeriti da će novac primiti potkraj tjedna. Vojška u Breadonu održat će obećanje.

Dallas odluči da ne ubrzava radove i da ne zahtijeva da dugo rade svaki dan. Indijanci su kosili travu lovačkim noževima.

- o o o -

Kasno popodne stigne Holland s blagajnikom, a malo prije mraka Broderick se zaustavi sa svojim kolima ispred kantine. Dallas provjeri pošiljku. Sve je bilo u redu.

Slijedeća tri dana šest je Indijanaca kosilo ječam, ali količina je bila mala za potrebe vojske u Breadonu. Raven dođe pogledati Aravaipe sredinom popodneva.

- Čini se da ti ne ide sve po planu - reče on. - Šest od stotinjak Aravaipa koji su sposobni raditi nije baš mnogo. I Frank Holland došao je gledati

pa se na tu primjedbu zlobno nasmije.

- Ni ovi neće izdržati. Apaši će radije krasti i ubijati nego raditi.

- Čini se da nećemo moći sagraditi novu stražarnicu - promrmlja zapovjednik.

Ali Dallas nije htio priznati da je poražen.

- Pričekajte slijedeći tjedan, sir. Možda će krenuti nabolje.

- Kladim se da neće - upadne mu u riječ Holland poprativši izjavu neugodnim smijehom.

Te se noći nekoliko Indijanaca poprilično napilo. Bili su bučni i nasilni pa su ih čuvari reda pokušali smiriti. U toj gužvi ubijen je jedan redar i jedan pijanac.

Taj događaj zamalo navede pukovnika da posve napusti Dallasov plan i da pošalje stražu koja bi stalno bdjela u Notahovu logoru, ali Dallas ga uspije nagovoriti da pusti Indijance da sami srede stvar.

U subotu su Indijanci, koji su cijeli tjedan radili po polju ječma, dobili obećanu plaću. Odmah su odjurili u kantu i potrošili novac na hranu i razne tričarije.

U ponedjeljak dođe do preokreta, baš onako kako je Dallas predvidio: na polju je radilo petnaest Apaša.

Početkom slijedećeg tjedna imao je još tridesetoricu koji su izrađivali cigle za stražarnicu. Iako Indijanci nisu upotrebljavali ništa osim slame, šiblja i kože kao građevni materijal, ubrzo su, po uputama narednika Lavellea, naučili raditi cigle sušene na suncu.

Prva šestorka, pod vodstvom narednika Modoca, pomagala

je nekolicini starijih Aravaipa kopati kanale za navodnjavanje. Dallas se dogovorio s Notahom da će kupiti dio uroda povrća i ostaloga za cijenu koja bi bila priličan dobitak za plemo. Za vojsku bi to bila znatna ušteda jer Broderick je nedugo osjetno povisio cijene.

Prošla su još dva tjedna. Dallas, Holland i Waters išli su i dalje u izviđanja, ali bez većeg uspjeha. Holland je imao manji okršaj s Naquinovim Tontama, a Notahovi su redari jedanput iznenadili Shontenove ratnike dok su se opijali tiswinom* u Pinalima. To je bilo sve, osim što su uhvaćeni Shontenovi ljudi strpani u zatvor u Breadonu. Život je tekao dalje kao i prije.

XI

Jedne noći, dok je išao posjetiti poručnika Adkinsa, Dallas začuje neku škripu. On stane i podalje, nedaleko od kantine, ugleda kola iz kojih je kapala voda i vlažila prašinu. Dallasa je začudilo što kola tamo rade, jer nije bilo razloga da se kreću u taj kasni sat. Oko kantine raslo je grmlje i drveće i stvaralo za dana ugodnu hladovinu. Polako se u njega uvuče sumnja, pa pričekda da kola prođu pokraj njega, a onda krene prema kantini. Unutra je bilo svjetlo. Nekoliko vojnika sjedilo je za barom i pilo. On skrene prema stražnjoj strani zgrade. Tu je mrak bio gušći i on zapali šibicu. Na tlu ugleda tragove kola i otiske čizama. Kod vrata se vi-

djela oštra brazda, duboka i ravna, kao od oštrog brida škrinje. Krene dalje, a onda zapne o nešto čizmom. Bila je to daska, duga i pravilnog oblika kojoj je iz jednog kraja virio čavao. Bila je to daske od škrinje u kakvim se prevozila hrana, a mogla je biti i od škrinje za municiju. U to se uvjeri kad malo poslije nađe neispaljen metak zarinut u zid trgovine. Prije više od dva tjedna došla je zadnja pošiljka. Ako je škrinja s municijom onda razbijena, taj komad drve ne bi smio biti svjež.

Dallas potrči za kolima. Bio je pun sat i straže se počnu dozivati. Dallas se skriva u grmlju tridesetak metara od kola, a onda krene između grmlja nečujno kao Indijanac. Kad je stigao do kola, napipa metalni rezervoar za vodu. Nije bilo ničeg sumnjivog na njemu pa se podvuče pod kola. Tu je nekoliko pregrada bilo vješto skriveno daskama.

Vozač je upravo napunio rezervoare vodom iz potoka. Dallas se skriva u grmlje i pričekda da kola krenu natrag.

Dallasu padne na pamet da nije točno određeno kad se ide po vodu, jer je to ovisilo o potrebama.

Kad su se kola udaljila, on se spusti do obale rijeke. Ponovo zapali šibicu i stade proučavati tlo. Gotovo odmah pronade one što je tražio: tragove dvaju potkovanih konja. Jedan trag bio je dublji a drugi plići. Sigurno je druga životinja bila bez jahača. To je moglo značiti samo jedno: netko izvana izabrao je rijeku da bi izbjegao stražu i sastao se s nekim iz logora. Na mekom, mokrom tlu raspoznavali su se

* Tiswin (španjolski tecuin) – opojno piće koje priređuju Apaši (op. ur.)

tragovi gdje su stajale škrinje.

Saznavši kako nestaju njihove zalihe, Dallas otrči do korala dohvati prvo sedlo što mu je došlo pod ruku, osedla jakog crnog konja i vrati se na obalu rijeke. Zaustavi ga straža, ali ga prepozna, i on odjaše dalje prateći konjske tragove. Trag je vodio ravno na sjever prema Pinalima. Jašući dvije milje u istom smjeru, uvjerio se da tragovi vode na ranč Walta Corbetta ili, nešto dalje, do jedne od udaljenih stočarskih koliba.

Dallas je slabo znao Corbetta. Bio je jedan od stočara koji nisu bili oduševljeni što se vojska zadržava u ovom kraju, ali kad su imali neprilika, bio je među najglasnijima u traženju zaštite.

U daljini Dallas prepozna jednu od Corbettovih koliba. Nejasno žuto svjetlo prodiralo je kroz prozorčić. Tamo podalje, u grmlju iza brvnare, zarzao je konj.

Provjeri revolver, podbode konja i uđe u šumarak. Namjeravao je prići kući sa strane. Pogledavao je naokolo ne bi li našao tragove nekih drugih konja, ali ne nađe ništa.

Pedesetak metara od kolibe side s konja i priveže ga, a onda hitro prijede čistinu i priđe zidu kuće. Čuo je glasove, ali nije mogao ustanoviti koliko je ljudi unutra. Svjetlo se ugasi i netko otvori vrata. Dallas izvadi pištolj. Zardale šarke zaškripe i na vratima se pojavi čovjek.

– Stoj! Ruke uvis!

Ali čovjek mu je i dalje prišao. Poručnik u mraku nije spazio zamah njegove ruke, a onda osjeti užasnu bol u prsima i ispusti revolver. Neznamac pokuša pobjeći, ali mu Dallas prepriječiti put i gurne ga natrag u ko-

libu. Začuje se mukli udarac. Čovjek se sudario s nekim u kolibi i ovaj je bolno zaječao, a onda se sva trojica pograbe. Dallas dobije oštar udarac koljenom u trbuh, a onda mu se zavrte u glavi od jakog udarca iza uha. Zamahnuo je rukom i osjetio nečije lice pod šakom. Udario je još jednom, a onda osjeti ruke oko vrata.

– Ovamo! Ovamo! – zvao je neznamac druga jer se u mraku ništa nije vidjelo.

Ruke su se stezale jače i Dallas se počne gušiti. Borio se svom snagom da bi se oslobodio smrtonosnog zagrljaja. Uspije zamahnuti rukom i udari čovjeka po nosu. Ruke popuste i on se istrgne. Čovjek pokuša pobjeći i on potrči za njim, ali na vratima se sudari s onim drugim. Svom snagom udari ga posred lica i čovjek padne. Dallas se spotakne o njega, udari glavom o rub stola i onesviješten padne.

XII

Dugo je tako ležao. Kad se osvijestio, osjeti nepodnošljivu bol u glavi. Polako je otvorio oči. U kolibi je bio potpun mrak. Na glavi napipa čvorugu veliku poput jajeta. Teškom se mukom uspravi i dotetura do vrata. Noć je bila tiha, osvijetljena samo sjajem zvijezda. One dvojice više nije bilo.

Dallas se vrati u brvnaru i zapali svjetlo. Ugleda uobičajene stvari u takvim kolibama – grubo izrađen stol, nekoliko stolica, malu peć i policu s nešto posuda. Nešto ipak privuče njegovu pažnju. Iza peći nehajno je bila bačena letva i on je

pažljivije pogleda. Na njoj je pisalo »Camp Breadon«, a ispod toga tri slova: »MUN...«

Smrknut krene prema vratima, a onda nagazi na nešto tvrdo i okruglo. Bilo je to mjedeno dugme s vojničke bluze. Sad je bio siguran da je jedan od one dvojice došao ovamo iz Breadona.

Pronađe revolver i potrči prema konju.

Stigavši u Breadon, zatekne vojnike kako izlaze iz kasarne i vode osedlane konje iz korala.

— U redu, Hollande! — začuje Ravena. — Ne trebaju baš svi ljudi odjahati na Corbettov ranč. Uzmite deset ljudi i pogledajte što se tamo može moći naći, ali ne znam što će biti ako to sa škrinjama nije istina. Corbett će mi navući na vrat generala Crooka.

Dallas se zaprepasti.

— Što se dogodilo? — upita dva vojnika.

— Zar niste čuli? Poručnik Holland je, jašući iza logora, vidio dvojicu jahača. Činili su mu se sumnivi pa ih je pratio. Jahači su ravno prema jednoj od brvnara Walta Corbetta. Čini se da su prenosili nekoliko drvenih škrinja. Kad je poručnik stigao do kolibe, vjerojatno su ga čuli jer su utrnuli svjetlo. On ih je ipak zazvao, ali oni su ga napali odmah u mraku. Kad se osvijestio, više nikoga nije bilo, ali on je siguran da je jedan od njih iz Breadona a drugi s ranča.

Na zadnje riječi Dallas se strese kao da ga je netko udario pesnicom. Sad je znao kome pripada ono dugme. Holland se pribojavao da je čovjek koji ga je pratio do brvnare bio Dallas. Ovo je bilo vrlo drsko od njega,

ali bi, ako bude imao sreće, mogao i uspjeti.

Dallas je jasno vidio što mu je Holland namjestio: rekao je Ravenu istinu, samo što je izmijenio uloge.

Holland je upravo htio krenuti, kad ga Raven zazove:

— Jesi li siguran da je jedan od te dvojice bio vojnik?

— Gotovo siguran, sir. Jedan od njih nosio je bluzu vrlo sličnu ovoj koju nosi konjica, samo ne znam kako se to može dokazati. Postoji, zapravo, samo jedan način.

— A to je?

— Tučnjava je bila prilično gruba i vjerojatno ste vidjeli tragove na momem licu. Siguran sam da i taj drugi nije bez ogrebotina.

Raven krene naprijed oslanjajući se na štap. Bio je bijesan.

— Izvuci iz kreveta te trubače! — vikne jednom vojniku. — Neka sviraju zbor sve dok se i zadnji majčin sin ne postroji ispred mene da mu dobro pregledam lice. — A onda se okrene Hollandu. — U redu, možeš ići.

Holland pozdravi, ali trenutak je oklijevao gledajući naokolo. Dallas je znao da traži njega. Nesvjesno dotakne lice i osjeti pod rukom visoko na obrazu posjekotinu. Brada mu je počela oticati. Bio je zabrinut i zbog toga što mu je lice prljavo.

Hollandova naredba ga prekinu u razmišljanju:

— Naprijed!

Odred krene.

Dallas se povuče dublje među drveće, a onda odjaše zaobilaznim putem do korita i dobro opere lice. Dobro nabije šešir na lice i odjaše pukovniku Ravenu:

– Ako mi dopustite, sir, htio bih se pridružiti poručniku Hollandu.

Raven ga oštro pogleda. Srce je Dallasu jače zakucalo dok se pitao je li zapovjednik nešto primijetio. A možda je vidio da ga nema još za prve uzbune!

– Nema potrebe da i ti ideš – reče Raven oštro. – Jednako est ljudi je dovoljno. – I okrene se vojnicima.

Dallasa zahvati panika i on će ponovo:

– Dugo nisam bio u akciji, pa sam mislio...

– Hajde, idi. Nestani odavde i pusti me na miru.

Dallas nije čekao ni tren nego pojuri prema rijeci Santa Cruz. Pregazivši pličak, krene ravno prema Corbettovu ranču. Iako je brzo jahao, nije namjeravao sustići Hollanda. Tek kad je bio nekoliko milja od ranča, podbode konja da bi ih sustigao. Ugledavši jahača, Holland naredi vojnicima da stanu. Prepoznavši Dallasa, oni vrate puške u korice na sedlu i odahnu, ali ne i Holland. On podbode konja i sretne se s Dallasom pedesetak metara podalje od odreda.

– Što ti radiš ovdje?

– Mislio sam da bi s vama moglo biti zabavno.

– Odmah se vrati u logor. – Holland se maši pištolja, ali Dallas je već svoj držao u ruci:

– Ne, Frank. Idemo zajedno, ti i ja, vidjeti kako im ide taj poslić. – A onda nadoveže dubljim glasom, naglašavajući svaku riječ: – Spretno si to smislio, Frank. Čini se da si do grla u dugovima.

– O čemu to govoriš? – zareži Holland.

Dallas izvadi šibice iz džepa i zapali jednu, a onda je približi Hollandovoj košulji. Nedostajalo je jedno dugme.

– Našao sam dugme koje si noćas izgubio u Corbettovoj kolibi.

Holland problijedi. U očima mu se odražavao strah. Bilo ga je žalosno gledati. A onda se Hollandu oči izmijene i on se pobjedonosno nasmije.

– To je dokaz protiv tebe. Što misliš, čijoj će priči Raven povjerovati?

Zagledao se u Dallasovo lice, ali šibica se ugasi.

– Jesu li to ogrebotine na tvom licu? – A onda se nasmije odgovarajući na vlastito pitanje: – Naravno da jesu. Zbog toga ćeš letjeti iz armije.

– To bi ti htio, je li tako?

– Ako baš hoćeš znati, htio bih. Za nekoliko sati zaista ću uživati. Šteta što nema Blanche da vidi tu sramotu.

Dallasa preplavi osjećaj prezira prema tom čovjeku koji je nosio istu vojničku bluzu kao i on.

– Mislio sam da u tebi ima poštenja, ali sad vidim da nisam imao pravo. – Zastao je i doda znajući da će sad svaka riječ imati pun pogodak: – A što se tiče Blanche, dobro razmisli hoće li povjerovati u to što ćeš ispričati Ravenu o meni.

Vojnici su nešto tiho raspravljali. Dallas se ponašao kao da ne zapaža da su naglo prekinuli kad im je prišao.

Čim su dojahali do zgrada na ranču, vrata se otvore i Corbett izađe:

– Tko je to?

– Holland i njegov odred.

Corbett side niz stepenice, a iz obližnje zgrade istodobno izadu tri čovjeka s rukama na pištoljima.

– Što ćete ovdje u to doba noći?

– Ukrađeno je nekoliko škri-nja municije iz kantine – i Hol-land ispriča istu priču kao i Ra-venu.

– To je prokleta laž – zareži Corbett. – Nitko odavde nije noćas bio ni blizu Breadona. To je samo isprika da vojska može njuškati naokolo.

Tri goniča stanu pokraj Cor-betta. Njihov vođa Ed Tully sta-jao je raskrečenih nogu, a pal-čevi su mu visili na opasaču s revolverom. Oči bi mu poprimi-le čudan izraz svaki put kad bi pogledao Hollanda.

– Vratite se odakle ste došli.

– Ili ćemo se mi pobrinuti za to – Tully će divlje.

– Ostat ćemo ovdje dok sve ne pretražimo – reče Holland.

– Hoćete vraga – počne Corbett i maši se za revolve-rom, ali Holland je već držao svoj uperen u njegova prsa. Voj-nici upere puške u onu trojicu.

– Spustite puške – naredi Holland. – Niste bili izazvani.

XIII

Vladala je napeta tišina, a on-da Tully odbaci revolver, a za njim i ona dvojica. Vojnici su ipak bili jači.

Corbett ga mrko pogleda:

– Do vraga, Tully, zašto si ga bacio? – Ali i on izvadi revol-ver i odbaci ga, a onda se ljutito okrene Hollandu: – Ne biste uspjeli da su ovdje svi moji lju-di. Izgubit ćete sve svoje činove zbog ovoga.

Iako uzbuđen, Holland iza-zovno upita jednog od goniča:

– Kad se Tully noćas vratio na ranč?

– Pa, maloprije ... – počne gonič, a onda, vidjeviši da je po-griješio, stavi ruku na usta.

Tully ga udari:

– Glupane! Drži usta zatvo-rena!

Tully se polako okrene Hol-landu i Dallas osjeti kako među njima raste napetost.

– Nadam se da znaš što ra-diš – reče Tully Hollandu.

– Vidjet ćeš, Ed. – Holland se tada okrene Corbettu: – Po onome što je jedan od tvojih lju-di htio reći, očito je da Tully nije bio cijelu noć na ranču. Pogle-daj mu lice. On se tukao, i to sa mnom, u jednoj tvojoj brvnari.

Dallas stisne usta od gađenja zbog načina na koji je Holland spašavao vlastitu kožu.

Tully se bijesno okrene:

– Frank, ne tjeraj mak na ko-nac. Pao sam noćas s konja dok sam istjerivao dva teleta iz grmlja.

Corbett i ona dva goniča bili su zbunjeni. Samo su trojica znala o čemu je riječ: Dallas, Tully i Holland.

– Ići ćete ispred nas – nare-di Holland goničima. – Najpri-je ćemo pretražiti sjenik.

Oni zapale svijeću i uđu. Jed-ni su premještali vile i lopate, a drugi pretraživali sijeno. Nisu prošle ni tri minute kad se je-dan vojnik nagne preko ruba tavana:

– Našao sam dvije škrinje municije za revolvere, obje s naznakom »Za logor Breadon«.

– U redu – reče Holland. – Donesi ih dolje.

Corbett nehotice iznenađeno vikne, a Holland mu se obrati:

– Hoćeš li još moje činove?
– Zmijo – razdraženo će Corbett Tullyju. – Ako si metke prodavao Apašima...

– To se i radilo, Walt – reče Holland. – Prodavao je i puške i pokrivače, a Tully je tvoj čovjek.

Tully se nije mogao svladati pa navalili na Hollanda bijesno viknuvši:

– Ti, prljava varalico...

Na brzinu Dallas se ugura između njih i prije nego što ih je uspio razdvojiti, dobije udarac ispod oka i u čeljust, a onda udari ispod srca Tullyja i on se zaljulja i padne. Prije nego što je uspio ustati, zgrabe ga vojnici.

Holland se bijesno okrene Dallasu:

– Nisi se trebao miješati. Mogao sam ga sam srediti.

– Što je, Frank? Nisi valjda ljubomoran na moje modrice. Mislim da su sad iste kao i tvoje.

Holland se trgne kao da ga je nešto ubolo. Tek mu je sad postalo jasno zašto se Dallas umiješao, i on ne reče ništa. Dallas je sada bio čist. Imao je čime opravdati modrice zadobivene u brvnari. I dok se mrzovoljno udaljavao Dallas pridoda, ali tako da ga nitko drugi nije mogao razumjeti:

– Sada smo svi jednaki, Frank.

Corbett je zurio u Tullyja dok su ga vojnici podizali i vodili prema Hollandu:

– Frank, čovjeku kao što sam ja nije lako biti ponizan. Nikad nisam volio vojsku. Ni sad je ne volim jer ne čuva moju stoku od Apaša, ali, do vraga, čovječe, moraš vjerovati da nemam ništa s tom krađom škrinja.

Dallas je pažljivo proučavao stočara. Bilo je nečeg iskrenog u njegovim riječima. Očito se Holland pribojavao njegove nevinnosti kad je ravnodušno odvratio:

– U redu, zaboravi na to.

On se okrene da vidi kako vojnici vuku Tullyja prema vratima. Tully prisili vojnike da stanu pred Hollandom:

– Ubit ću te jednog dana, Frank – reče glasom punim mržnje.

– Mislim da nećeš, Ed, jer ja nisam završio.

Svi izađu iz sjenika i uđu u spavaonicu.

– Sve prevrnite i dobro pretražite – reče Holland.

– Stani malo, Hollande – pobuni se Corbett. – Našao si ono što si tražio i zašto sad ne staneš?

– Ima tu još nešto.

Vojnici počnu parati plahte i pokrivače, prevrtati rublje u ormarima i na policama. Holland im se pridruži i nakon nekoliko minuta izvuče iz jednog ležaja plavu svilenu košulju.

– Je li itko prepoznaje ovo?

– upita on Corbettove ljude.

– Čini se da je to Tullyjeva košulja – izlaze jedan od goniča.

Holland kimne i smota je. Na košulji je nedostajao jedan rukav.

Dallas htjede zavući ruku u svoj džep, ali Holland primijeti njegovu namjeru:

– Vidim da prepoznaješ ovo, Bobe – i on prička da Dallas izvadi rukav iz džepa:

– Imaš pravo. To je dio rukava ove košulje.

Holland ne obrati pažnju na Tullyjeve zacrvenjene oči i okrene se Corbettu:

– Tako da znaš, Walt, ovaj rukav našli smo u Notahovu logoru one noći kad je napadnut. Napadači su bili odjeveni kao Apaši. Mi bismo i otišli misleći da su napali Indijanci da nije bilo ove košulje i tragova kaubojskih čizama. Kao što znaš, nekoliko Aravaipa, naših prijatelja, te je noći ubijeno.

Prije nego što je Corbett mogao išta reći, Tully se istrgne iz ruku čuvara, izvuče pištolj i uperi ga u Holland, ali njegov zagrm prije i Tully se sruši. Holland ga pogleda bez žaljenja i zatakne zadimljen revolver natrag u korice.

– Bio je to dobar hitac, Frank – reče mu Dallas.

Nitko drugi u spavaonici nije shvatio skriveno značenje tih riječi.

XIV

Na Dallasov nagovor, najprije su odjahali do kantine. Odred je odmah raspušten i vojnici su polako krenuli prema kasarni.

Trgovina je bila u potpunom mraku, ali nezaključana. Kad su ušli u malu sobu u kojoj je stanovao Nixon i njegova kći, našli su tragove užurbanog bijega. Sve je bilo skinuto s kreveta, a nekoliko komada odjeće ležalo je na podu. Sve ostalo bilo je odneseno. Kad su ušli u kasarnu, otkrili su da je nestao i vojnik koji je vozio kola s vodom. Čim je Raven naredio da se svi vojnici postroje, on je pobjegao.

U koralu su nedostajali konji, a jedan je stražar ležao u grmlju udaren drškom revolve-
ra. Dallas i Holland požure za-

povjedniku koji ih je nestrpljivo čekao u predsoblju.

– Dugo vas nema – reče Raven.

– Oprostite, sir – odvrati Holland – ali morali smo još nešto obaviti prije nego što vam podnesemo izvještaj.

– A što je to bilo?

– Nixon i njegova kći su pobjegli, a vojnik Reynolds je desertirao.

Pukovnik pocrveni od iznenađenja:

– Jeste li sigurni u to što govorite, Hollande? Nixon je bio ovdje još za zbora.

– Sad ga nema – pridometne Dallas. – Upravo smo pronašli njegovu sobu. Ničega nema. Stražar na broju devet je onesposobljen. Nema sumnje da je to njihovo djelo.

Raven podigne ruku:

– Čekaj malo. Udaljili smo se od glavnog predmeta. Vratimo se vašemu putu na Corbettov ranč.

– Sve je to povezano – reče Dallas.

– Kako?

– Bolje da počnem od početka – reče Holland. – Tamo smo našli ono što smo tražili: dvije škrinje municije za revolvere u sijenu.

– Ako je tako, gdje je onda Corbett? Zašto ga niste doveli?

Prije nego što je odgovorio, Holland nervozno proguta slinu:

– Nema dokaza da je umiješan u to.

– A tko je onda?

– Ed Tully. On je bio jedan od one dvojice u brvnari.

Tek sad Raven izbliza pogleda Dallasovo lice:

– Gdje si to zaradio?

– U borbi s Tullyjem. Pokušao je napasti Hollanda.

Raven je opet bio nezadovoljan:

– Gdje je Tully?

– Mrtav je.

Raven se namrgodi, ali prije nego što je uspio postaviti drugo pitanje Holland mu sve potanko objasni.

Zapovjednik ga je nestrpljivo slušao.

– Nisi mogao učiniti gore. Ako je sudjelovao u napadu na logor Aravaipa, mogao nam je dati dragocjene obavijesti o svojim ortacima. A što je s Corbettom?

– On je čist.

– Što ti misliš, Dallasu?

– Mogu savjetovati jedino to da dobro pazimo na njegov ranč i ljude. Činilo se da je zaprepašten kad smo otkrili škrinje. Tully je igrao svoju vlastitu igru.

– A što je s drugim čovjekom u brvnari? – Raven je uporno nastojao sve razjasniti. Napeto je pogledao Hollanda koji je bio posve moker od znoja.

– Rekao si da je onaj drugi vjerojatno bio vojnik. Pogledao sam dobro sve vojnike, ali ni na jednom nisam zapazio tragove borbe.

Holland je trenutak oklijevao. Pogledao je prema Dallasu kao da će boji da bi on mogao reći istinu. Kako je Dallas i dalje šutio, on počne brzo improvizirati:

– Možda sam pogriješio. To je mogao biti i Lew Nixon.

Kad ga je Raven sumnjičavo pogledao, on žurno nastavi:

– Zašto bi inače dezertirao, sir? Njegov je bijeg dovoljan dokaz da je sudjelovao u krađi. Tully je očito raspačavao robu

odmetnicima, bijelcima ili Apašima, i dijelio dobitak s Nixonom.

– Slažete li se s tim, Dallasu?

Dallas potvrdi:

– To bi bilo jedino razborito objašnjenje.

Raven je šutke razmišljao o odgovoru. Prošetao je po sobi, a onda će osorno:

– U redu. Odsad ćemo pažljivije motriti na Corbettov ranč, a što se tiče Nixona i Reynoldsa, pustit ćemo ih da idu. Nemam dovoljno ljudi da bih se upustio u lov na njih. To bi bilo sve zasad.

Dallas i Holland izadu i krenu prema svojim sobama. Kao po dogovoru, obojica stanu ispred Hollandova stana.

– Kakav će biti tvoj slijedeći potez? – napetost se osjećala u Hollandovu glasu. – Hoćeš li ikome ispričati o tome što se noćas dogodilo?

– Neću pokušavati da izmijenim tvoju priču, ali ne mogu zaboraviti Tullyja. Njegova smrt i Nixonov bijeg spasili su t t noćas kožu. Odsad pazi na svaki svoj korak. Upozoravam te da paziš što radiš ako hoćeš ostati u vojsci.

– A ako neću?

– Spremit ću ti pravi pakao! – prasne Dallas. – Izvukao si se pričom koju si ispričao Ravenu, ali slijedeći put nećeš imati prilike. – On zastane, a onda doda: – Što misliš, koliko bi još dugo potrajala tvoja veza s Blanche kad bi ona doznala što se noćas dogodilo?

– Ti opet o Blanche. Ne miješaj je u to!

– Samo ću radi nje šutjeti. Ne želim je vidjeti povrijeđenu.

Hollandovo lice bilo je potpuno bijelo:

– Ostavi Blanche meni. Ja ću se brinuti za nju.

– Bilo bi dobro da se već jednom počneš brinuti.

Dallas se okrene. Hollandov povišeni glas dopre do njega.

– Što si time htio reći?

– Pokušaj se sam dosjetiti.

Slijedeća tri tjedna u Breadonu su prošla mirno. Indijanci su i dalje radili na polju i na gradnji nove stražarnice. Kanali za navodnjavanje dobro su napredovali, a isto tako i povrće, pa je Dallas ugovorio kupnju dijela uroda za potrebe vojske.

Roy Broderick pojavio se u logoru potkraj drugoga tjedna. Očekujući novu veliku narudžbu robe, iznenadio se kad je Dallas upola smanjio narudžbu hrane, a više od pola narudžbu sijena.

Trgovac nije prikrivao nezadovoljstvo:

– Zašto ste smanjili narudžbe, Dallasu?

– Ne trebamo toliko robe otkad Aravaipi rade za nas.

– To nije nikakva isprika. Dosad ste bili zadovoljni i uzimali sve što smo donosili iz Tuscona. Hoćeš li time reći da više ne želiš raditi s nama?

– Nemam nikakvih prigovora. Dobro si zaradio trgujući s nama i s ostalim logorima u Arizoni, a i dalje ćeš dobro zarađivati. Misli malo na Indijance. Prvi put počinju ovdje pristojno živjeti, pa će biti zadovoljni.

– Uopće me nije briga za Indijance – reče Broderick grubo.

– Znam – složi se Dallas – ali ja se brinem. Ne zaboravi da je dužnost vojske održavati mir između Indijanaca i bijelaca. Mislim da je to što radimo jedini način da ih zadržimo od bježanja u brda.

– A kako bi objasnio Shontenov bijeg?

– Možda on i ostali ne bi pobjegli da smo prije razmišljali o zapošljavanju Aravaipa.

– Ne bi vraga! Notah nije ništa bolji od Shontena i Naquina. Apaš je Apaš. – Broderick upre prstom u Dallasova prsa.

– Ja ti kažem da to neće potrajati. Završit ćeš s apaškim kopljem u ledima.

– Ako i bude tako, to sigurno neće napraviti nijedan Notahov čovjek.

Kad su se razišli, netrpeljivost je među njima bila jača nego ikad. Dallas je otišao provjeriti kako napreduje kopanje kanala za navodnjavanje u Notahovu logoru, a Broderick je pošao Hollandu i kod njega prespavao noć prije povratka u Tuscon.

To je bio jedini događaj u toku ta tri tjedna. Dallas, Holland i Waters i dalje su išli u izvidanja ne bi li pronašli tragove neprijateljski raspoloženih Indijanaca.

Nakon nekoliko manjih napada na rančeve u brdima, Shonten je s bandom odjahao sjeverno od Maricopa, a i Naquino je, čini se, odjahao dalje u planine.

Mir je iznenada bio narušen četvrtoga tjedna, u srijedu, u tri sata ujutro, kad je grupa Apaša iz Notahova logora upala u Breadon jašući ravno prema štabu pukovnika Ravena. Čulo

se kako stražar prodorno zove Jima Bella.

Dvije minute poslije, Ronaldova truba zasniva zbor.

XV

Na prodoran zvuk trube Dallas iskoči iz kreveta i potraži hlače i košulju. Ljudi su trčeći naokolo zvali jedan drugoga i istodobno zakopčavali košulje.

Pukovnik Raven, okružen šesticom Aravaipa i Jimom Bellom, spazi Dallasa kako trči rubom čistine i pozove ga:

— Dallasu, želim odmah trideset ljudi spremnih za jahanje.

Dallas odmah ode potražiti Modoca. Našao je krupnog, dobroćudnog narednika kako istjeruje iz kreveta zakašnjele vojnike voda D.

— Naredniče, skupite trideset ljudi. Želim ih vidjeti za pet minuta spremne, s konjima i puškama.

— U redu, sir. — On se okrene: — Dižite se, pospanci. Ako za trideset sekunda ne budete postrojeni na čistini, idete tri dana u zatvor.

Dallas otrči zapovjedniku. Raven mu je htio nešto reći, a onda naglo podigne ruku. Jim Bell i Indijanci okrenu se istodobno prema logoru Aravaipa. Iako vrlo slabo čulo se puškaranje.

— Već je počelo! — zagunda Raven, a onda nestrpljivo pogleda Modoca koj koji je već prebrojavao vojnike:

— Požurite, naredniče!

Holland dotrči bez daha:

— Što se dogodilo, sir?

— Prema onome što su ovi Aravaipi rekli Jimu Bellu, jahali su podalje od logora kad su

ugledali skupinu jahača kako ide prema njima. Cini se da su Indijanci. Aravaipi su, prisjećajući se posljednjeg napada, brzo odjahali natrag u logor, probudili Notaha, a onda su došli ovamo tražiti pomoć. Po pucnjavi se čini da je gungula već počela.

— Opet Naquino! — vikne Holland. — Sad je jasno zašto se za nj nije čulo u posljednje doba. Čekao je samo priliku da napadne tamo gdje se to najmanje očekuje.

Dallas mu oštro upadne u riječ:

— Naquino, ili možda odmetnici, kao posljednji put.

— Sad to nije važno — reče Raven. — Dallasu, vaši ljudi su spremni. Jašite što brže možete. Hollande, i vi se pridružite. Ovaj put želim ih uhvatiti. Ako trebate više ljudi, pošaljite nekoga s porukom. Sad bih ih više poslao da nije noć. Možda oni hoće namamiti što više vojnika tamo da bi mogli nesmetano napasti Breadon.

Dva poručnika potrče svojim konjima, a onda, na Dallasov znak, pojure što su brže mogli.

Prešli su rijeku Santa Cruz ne smanjujući brzinu. Šest Aravaipa jahalo je s njima. Prešavši rijeku, podbodu konje u puni galop i počnu izvlačiti puške iz navlaka. Ispred njih još se čulo puškaranje, ali neujednačeno i rjeđe.

Noć je bila vedra, bez oblaka, tako da su već iz daljine mogli vidjeti likove jahača kako se vrzmaju oko raštrkanih štakora i rumenilo od plamena što se dizao uvis. Napadači su, čuvši njihov dolazak, brzo uzjahali konje i odjurili u noć.

Odred upadne u logor. Indijanci su trčali okolo pokušavajući uhvatiti preplašene konje, a žene su se stisle jedna uz drugu držeći na rukama uplašenu djeću.

Notah, jašući na golemom konju, pride Dallasu. Oči su mu bile ozarene radošću:

– Ti došao na vrijeme – reče on na lošem engleskom.

– Tko je to bio? Naquino? Shonten? – pitao je Dallas.

Jim Bell dojaše do njih i Notah mu brzo reče nešto na svom jeziku. Bell uzbuđeno prevede:

– Rekao je da su napadači bili bijelci ili Meksikanci preodjeveni u Indijance. Siguran je u to. Ali to nije sve. Rekao je da je među njima bio Broderick.

– Roy Broderick?

– Da. Čuo je nekoga kako ga zove imenom.

– Onda idemo. – Dallas podigne glas. – Nastavite punim galopom. Nećemo stati dok se posve ne približimo napadačima.

Notah im se pridružio sa oko dvadesetak dobro naoružanih ljudi.

Nebo je na istoku polako blijedjelo. Vidljivost je i sad bila dobra, pa su lako mogli pratiti bjegunce koji su bili oko tri kilometra ispred njih.

Nakon nekog vremena napadači im nestanu iz vida jer su ušli u pjeskovitu udolinu. Dallas je znao taj kraj kao da mu je netko urezao kartu u glavi pa zaustavi odred da izda kratke naredbe:

– Sad ćemo se razdvojiti.

– Što sad imaš na umu? – upita Holland. – Ovdje samo gubimo vrijeme.

Dallas ga oštro pogleda i postane svjestan njegove čudne

uzbuđenosti i nervoze, a onda se obrati cijeloj skupini:

– Ako je točno što je rekao Notah, da su napadači bili bijelci i Meksikanci, onda su iz Tusconu pa će se vratiti tamo. Ova udolina vodi prema Pinalima. Pošli su ovim putem da bi zameli trag. Negdje u blizini ponovo će skrenuti prema jugu. Ja ću pola odreda odvesti prema sjeveroistoku, a Holland neka s ostalima slijedi njihov trag. Ako imam pravo, priklještit ćemo ih između naše dvije grupe.

Dallas je prosudio da su prešli oko pet kilometara kad su ugledali konjanike u gustišu s desne strane.

– Evo ih! Požurimo! – vikne Dallas.

Vojnici podbodu konje i oni pojure preko ravnice. Bjegunci počnu skretati s pravca, no Dallas prozre njihovu namjeru i pošalje Indijance da im presijeku put. Nemajući kud, napadači se okrenu odakle su došli, ali prekasno shvate da su u klopki. Konjanici u plavim uniformama izađu iz grmlja.

– Udari po njima! – bilo je zadnje što je Dallas rekao prije nego što je i sam uronio u bitku dok su meci zujali oko njega na blijedom svjetlu zore.

Bio je neugodno iznenađen izgledom jahača ispred sebe. Većina nije nosila ništa do starih hlača, a tamna prsa bila su im išarana bojama. Njihovi snažni povici i jaka tijela prilično su uvjerljivo dokazivali da nisu Apaši.

Dvojica napadnu Dallasa, ali meci promaše. On smireno podigne pušku uz obraz i sruši prvoga. Drugi mu je bio preblizu da bi mogao nanišanimi pa zamahne puškom i sruši ga s ko-

nja. Bitka se razbukovala. Ljudi su se smijali, plakali i umirali dok ih je obavijao dim iz pušaka i prašina što se dizala pod kopitima konja.

Izenada otpor protivnika popusti. Počnu bacati oružje moleći da budu pošteđeni.

Tek tada Dallas spazi dvojicu kako pokušavaju neprimjetno umaknuti pod zaštitu grmlja.

— Modoc! Modoc! — vikne Dallas.

— Dolazim, sir.

— Nadi Hollanda — naredi Dallas — a u međuvremenu povedi brigu o svemu ovdje. Ja ću se vratiti.

Iako je njegov golemi crni konj imao naporan put iza sebe, okretno odgovori na Dallasovu naredbu i brzo krene.

Dallas zađe u bodljivak gustiš gdje je posljednji put vidio onu dvojicu. Niz desni obraz curila mu je krv od granja što mu je ogrebalo lice. Staza se sad strmo spuštala u udolinu. Ispred sebe začuje topot kopita. Bje-gunci nisu bili daleko.

Tada ih ugleda. Jedan od njih bio je visok i jak. Prsa mu nisu bila išarana i bio je dobro odjeven.

Bio je to Roy Broderick, a nikak, zdepast čovjek koji je jahao pokraj Roya nije bio nitko drugi nego Shorty Russell. Shortyjeva se ruka u kratkom luku digne naprijed i iz nje sukne crveni plamen. Dallas osjeti kako mu se bol iz šake širi cijelom rukom. Metak je pogodio i kundak puške pa je Dallas baci. S ukočenom rukom posegne za revolverom. Prvi metak promaši, a drugi prođe kroz Russellovo grlo i on mlohavo padne preko sedla. Taj se trenutak

Broderickov konj sudari s njegovim. Broderick se snažnim tijelom baci na Dallasa. Njegov crni konj poklekne i oba ispadnu iz sedla. Broderickov stisak popusti i Dallas osjeti puščanu cijev na bedru.

— Ovo je tvoj kraj! — začuje Broderickov zadihani glas.

Dallas nije oklijevao. Još je držao revolver i dvaput opalio. Broderick zakoluta očima i sruši se.

Dallas ustane. I njegov i Broderickov konj imali su slomljene prednje noge. On im pride i usmrti ih da se ne muče, a onda pride Brodericku i klekne pokraj njega i pregleda mu džepove. U unutrašnjem džepu nađe nekoliko smotanih papira, nekakav račun, dozvolu za ulazak u Breadon i načrčkano pisamce od Franka Hollanda. Bilo je kratko, ali se iz njega moglo mnogo toga otkriti:

DRAGI ROY,

Hvala za dvije stotine. Kad budemo drugi put igrali poker, pazit ću da mi ih ne uzmeš na traga.

Što se tiče prepada na logor Aravaipa, savjetujem ti da pričekas noć u srijedu, kad će nekolicina muškaraca iz plemena otići u lov. Nađam se da ćeš ovaj put biti bolje sreće.

FRANK HOLLAND

Dallas zgužva papir. Bio je zaprepašten. Baš kad je htio vratiti papire u džepove, začuje iza sebe glas:

— Ja ću uzeti te papire, Bobe. I taj koji držiš u desnoj šaci.

Dallas se polako okrene i ugleda Hollanda. Uniforma mu je bila prašna, a niz prljavo lice curila mu je krv.

Dallas rastvori šaku sa zgužvanim papirom pa pogleda Hollanda i u pištolj u njegovoj ruci.

– Mislim da znaš što ovdje piše, Frank.

Holland kimne:

– Gore za tebe što si to vidio. Pridi bliže i dodaj mi taj papir.

Grmlje zašusti iza Hollanda, ali on se ne okrene. Dallas se nije micao dok je gledao konja kako prilazi. Mislio je na revolver što mu je visio o desnom boku, a onda pogleda u Hollandove mračne oči što su ga zastrašujuće promatrale i postane mu jasno što će se dogoditi.

Dallas pruži ruku s papirom. Holland se lagano sagne da ga uzme i pri tom izgubi ravnotežu. Dallas munjevito pruži ruku i čvrsto zgrabi Hollandov revolver, a onda brzo podmetne Hollandu leđa. Revolver opali, ali metak se zabije u zemlju. Tada Dallas zgrabi Hollanda čvrsto za ruku i prebaci ga preko svojih leđa tako da je tresnuo o tlo a revolver mu ispao iz ruke.

Dallas izvadi svoj i mahne njime Hollandu da ustane:

– Zbog ovoga ćeš letjeti iz vojske, Frank.

Holland teškom mukom ustane:

– Zbog toga bi vjerojatno bio sretan.

– Uopće nije tako. Smatram strašnim kad vojnik padne tako nisko, a ujedno mislim koliko će to pogoditi Blanche.

– Prokleti lažljivče. Samo si čekao tu priliku.

Dallas ne odgovori nego isprazni Hollandov revolver i pruži mu ga.

– Smatraj se uhapšenim – reče on. – Možeš zadržati re-

volver dok ne stignemo u Brea-

don.
Dallas privede Russellova i Hollandova konja i oni odjašu na čistinu gdje je Modoc opkolio zarobljenike. On pogleda oba poručnika ali ne reče ništa. Ni Dallas njemu ne reče ništa ne dajući mu tako priliku za naklapanje. Vrlo je sažeto ispričao kako je pratio Brodericka i Russella, ali pri tom ne spomene Hollanda. To što je on sad šutio bilo je razumljivo jer je Dallas zapovijedao odredom.

XVI

Prilazeći Breadonu, spaze užurbanost u logoru. Vojnici su vodili osedlane konje iz korala i postrojavali se na čistini. Pukovnik Raven šetao je amo-tamo i davao naredbe. Adkins se obično nije lako uzbuđivao, a sad je jurio naokolo očito nečim vrlo zaokupljen. Moglo se vidjeti i više Aravaipa nego obično. Tada Dallas spazi poručnika Wilmera i tri vojnika iz Huachucae. Bili su prljavi i otrcani kao da su upravo izašli iz bitke. Ledeni srsi podidu Dallasa.

– Wilmeru, što se dogodilo?

Dallas svrne pogled na Ravena prije nego što je Wilmer mogao odgovoriti. Zapovjednik se strahovito izmijenio. Inače rumeno lice, sad je bilo bez kapi krvi. Doimao se slomljeno i poraženo.

– Blanche... gospodicu Raven zarobili su Apaši – jedva izgovori Wilmer.

Dallas u trenu zaboravi Hollanda, zaboravi svu tu gužvu oko sebe:

– Kako? Što se dogodilo?

– Stara priča – odvrati Wil-

mer. — Tjednima nije bilo nika-
kva traga Apašima. I tada, četr-
deset milja od Breadona, na-
padnu nas u kilometar dugom
kanjonu. Pravo je čudo što je
netko od nas izvukao živu gla-
vu.

Dallas zgrabi Wilmera za ru-
ke i prodrma ga:

— Ali, Blanche je trebala
ostati u Huachuci sve dok se...

— Da, u tome je stvar — Wil-
mer obriše znojno lice. — Ali
kako nije bilo ni glasa od Apa-
ša, major Devore je mislio da će
biti dobro ako sada otpuťuje.

Tada Holland prvi put progo-
vori. Progurao se između neko-
liko radoznalih vojnika do Wil-
mera. Bio je strahovito uzbu-
den. I on je mislio samo o Blan-
che.

— Źelim znati je li to bio Na-
quino?

— Ne. Bio je to Shonten sa
svojim Aravaipima.

— Shonten! — vikne Dallas.

— Jesi li siguran u to?

— Vidio sam ga svojim očima.
Vodio je oko tridesetak ratnika
i išli su prema Pinalima.

Holland zaboravi da je uhap-
šen i krene stisnutih šaka pre-
ma Dallasu:

— To su ti tvoji prokleti raz-
maženi Aravaipi. Sad su uhvati-
li Blanche. Bogami, ćut ćeš me
ako je samo taknu.

Dallas ga je tiho i uporno gle-
dao sve dok se nije posve smi-
rio. Holland je postupno blije-
dio misleći na ono što su znali
samo on i Dallas.

— Svladajte se, Hollande —
reće Raven. — Sad ništa ne po-
maže govoriti protiv Aravaipa.
Imam povjerenja u Notaha i
njegove ljude isto kao i u vojni-
ke u logoru. On mi je već obe-

ćao trideset ljudi koji će mi po-
moći pri gonjenju Naquina i
Shontena.

— I Naquina? — upita Dallas.
— Znači li to da su se ujedinili
u brdima?

— Ćini se tako — reće Raven
jedva pomićući usne. — Poruč-
nik Waters upravo se vratio s
odredom iz izviđanja. Imao je
okršaj s Naquinom u brdima.
Vraćajući se u logor, naišao je
na tragove Indijanaca što su
vodili prema Naquinovim omi-
ljenim lovištima. Bili su to tra-
govi Shontenove bande.

Zapovjednik stane govoriti.
Svud naokolo osjećale su se
grozničave pripreme za potje-
ru.

— Ovo je naš veliki ispit —
reće Raven gledajući Dallasa,
Hollanda, Watersa i Wilmera.
Dosta smo ćekali i sad je vrije-
me da svršimo s time, ne samo
radi Blanche. Istina je da mi je
ona sve na svijetu, ali ne smije-
mo dopustiti da oni udruženim
snagama sve ovo sravne sa
zemljom.

— Watersu — reće on —
Znam da si bio tri dana u sedlu,
ali i ti bi trebao sudjelovati u
potjeri. Svaki oficir bit će nam
potreban. Pod mojom koman-
dom bit će dvadeset ljudi koji će
voditi položaj. Nema ih mnogo,
ali tako treba napraviti.

Raven se okrene Dallasu:

— Stavljam ti na brigu ovaj
pothvat. Naredio sam da se
spremi dovoljno hrane i muni-
cije za desetodnevno izbjivanje.
Nemaš baš mnogo ljudi, ali s
Notahovim Aravaipima bit će
ih dovoljno. Banda će bježati
kao što to uvijek radi, ali ovaj
put nećeš se vratiti nakon dva
dana nego ćeš ih stalno goniti.
Nemoj im dati ni trenutka od-

mora. Prisiljavaj ih na bitku, ali nemoj dopustiti da Naquino izabire mjesto, ti ga biraj. Neka ti to uvijek bude na pameti, inače će vas slistiti. Još nešto. Iako ćeš ti voditi glavnu riječ, očekujem da ćeš poštovati svako mišljenje i savjet Notaha i Jima Bella, koji imaju više iskustva od tebe i ikog drugog, uključujući i mene.

– U redu, šir – reče Dallas – ali mogu li nešto predložiti?

– Što to?

– U skladištu još imamo male topove i dovoljno municije da barem nekoliko puta grunu. Mogli bismo ih voziti u bolničkim kolima tako da ih Apaši ne primijete.

– To je dobar prijedlog, ali tko zna njima rukovati?

– Narednik Modoc i dva ili tri vojnika u mojemvodu.

– U redu. Uzmi ih!

Dallas naredi Modocu da poveze topove, a onda primijeti pokraj sebe Hollanda.

– Koliko dugo bi sve to moglo trajati? – zapita on. – Ako me želiš strpati u zatvor, uradi to odmah.

– Promijenio sam mišljenje.

– Što hoćeš time reći?

– Vojska sad traži svakog čovjeka, čak i ljude poput tebe, Frank. Sad imaš priliku da ubijaš Apaše.

XVII

Dallas zaustavi kolonu duboko u Pinalima. Već su drugi dan pratili tragove Naquina i Shontena. Proteklih nekoliko sati postali su drskiji pri povlačenju. Nisu se mnogo brinuli da zametu tragove niti da se kriju od progonitelja. To je za Dallasa

bilo upozorenje da Naquino najvjerojatnije namjerava napasti.

Nebo se crvenjelo na zapadu i kolona se počela spremati na počinak. Dallas pogleda stjenovite vrhunce. Tamo negdje iza tih stijena Indijanci su tražili sklonište. Taj trenutak dva konjanika izađu iz grmlja pokraj logora. On odmah prepozna Notaha i Bella.

– Jeste li ih pronašli, Jime? – upita Dallas.

– Da. Dopustili su nam da ih otkrijemo. – Bell ispljune duhan. – Ulogorili su se na vrhu grebena, oko tri milje od onoga vrha. Shonten se sa svojom bandom smjestio na grebenu nedaleko od Naquinova.

– Jesi li vidio Blanche? – zapita Holland.

– Ona je još sa Shontenom. Jahala je na velikom sivom konju. Znali su da ih promatramo pa su je vodili uz sam rub grebena. Možeš pogoditi zašto.

– Naravno – reče Holland.

– Ona im služi kao mamac za stupicu.

– Imam prijedlog – reče Dallas.

– Do vraga, zar nikad ne možeš sjediti miran – zagunda Holland.

– Mislim da bismo mogli noćas spasiti Blanche, a onda i dalje prisiljavati Apaše da prihvate borbu ondje gdje nama odgovara.

Bell je polako žvakao duhan dok je pažljivo promatrao mladog poručnika:

– Što si smislio, Bobe?

– Ako se dobro sjećam, Jime, na ovoj strmini ispred nas plitko je udubljenje okruženo sa četiri strane prirodnim kame-

nim zidom. Oko udubljenja je čistina široka oko dvije stotine metara. Na sjeveru je kamenitija i više obrasla grmljem. Kroz taj dio prolazi samo jedna staza kojom su Naquino i Shonten morali proći da bi došli do grebena. Je li to točno? -

- Da - potvrdi Bell. - Ali, ne misliš se valjda uvući u tu udubinu?

- Upravo to namjeravam - šapne Dallas gotovo nečujno.

- Sve nas vodiš u sigurnu smrt! - vikne Holland. - Apaši će nas okružiti u toj rupi i isjekati na komadiće.

Dallas bijesno odmahne glavom:

- Mislim da će se dogoditi upravo suprotno. Ako natjeramo Naquina i Shontena da sidu s grebena, s namjerom da nas napadnu u toj udubini, onda su naši. Morat će prijeći onu čistinu, a mi imamo i dva topa. - Dallas zastane i okrene se Bellu:

- Što ti misliš, Jime?

Bell je pažljivo proučavao padine na sjeveru, a onda se okrene Notahu i reče mu nešto na apaškom. Notah mu odmah odgovori pogledavajući s odobravanjem u Dallasu. Bell to potvrdi i riječima:

- Notah smatra da je to odlična zamisao. Ali kako ćemo s Blanche?

Dallas mu ukratko izloži kako bi nekolicina trebala nečujno ući u Shontenov logor oko pola noći i odvesti Blanche. Bilo bi prebučno kad bi išao cijeli odred, pa je nakon kratkog dogovora odlučeno da idu Dallas, Holland, Bell, Notah i dvojica Notahovih najboljih ljudi.

Trebalo je cijeli sat dok se odred uvukao u udubinu. Najveću

su teškoću stvarala bolnička kola jer ih je trebalo vući uz uski strmi puteljak. Na pola puta su se prevrnula i iz njih se iskotrljao top. Ta nezgoda je obeshrabrivala, ali Dallas brzo skupi nekoliko ljudi oko kola da ne bi ostali i bez drugog topa, a onda se pridruži onima koji su podizali prvi top. Uz velik napor uspjeli su ga ponovo ugurati u kola.

Već se odavna smračilo kad su ponovo počeli praviti logor. Oba topa postavljena su uz rub udubine okrenuta prema sjeveru. Rasedlani konji su pasli. Uskoro su ljudi sjedili u malim skupinama i jeli sušenu govedinu i prepečenac.

Oko jedanaest sati Dallas naredi da se osedla šest konja. Predviđeni za taj pokret krenu prema stazi što je vodila na sjever. Na čelu su Notah i Bell čestozastajali osluškujući i proučavajući tlo ispred sebe. Nitko nije znao bolje od njih u kakav se opasan pothvat upuštaju. U svakom grmu mogao je biti uhoda! Ako je i bilo Apaša naokolo, oni nisu ništa primijetili.

Kad su bili nadohvat zadnjeg visokog grebena na toj strani planine, Bell šapne:

- Odavde ćemo pješice. Shontenov je logor iznad nas.

- Gore nema vatre? - upita Dallas.

- Možda - odvrati Bell. - Gore je udubina, tako da mogu zapaliti vatru a da se ne vidi plamen i dim.

Postajalo je hladnije i Dallas je nervozno pogledavao šumarak u koji su trebali ući.

Ljudi privežu konje i počnu se polako penjati. Korak po korak, metar po metar probijali

su se grmljem. Hodali su i čtveronoške tamo gdje su grane okolnog drveća bile vrlo niske.

Nakon nekog vremena više nije bilo tako strmo, a i grmlje je postalo rjeđe, i tada, dok su Notah i Dallas obilazili stijenu, nešto se pomaklo u mraku. Notah i Dallas skoče naprijed. Velika sjena sad se razdvoji u dvije manje. Notah dočeka jednu spodobu, a Dallas napadne druga. Dallas zamahne kundakom, a onda osjeti kako mu je nešto oštro okrznilo lijevu ruku. Apaš padne, a Dallas izvadi nož i zabode ga u njega. Notah i Bell požure k njemu.

— Sad oprezno — prosikće Bell. — Još bi ih moglo biti naokolo.

Ostali su nepomični još minutu, ne bi li čuli još nešto sumnjivo, a onda krenu i stanu tek kad su došli na vrh grebena.

Stotinjak metara ispod njih, u prostranoj udolini, bio je Shontenov logor. Vatra je tinjala u udubljenju stijene na kraju udoline i slabo osvjetljavala Indijance koji su spavali naokolo. Pokraj vatre bile su dvije-tri kolibe napravljene od granja. Ispred najmanje bio je stražar. Činilo se da je on jedini budan u logoru.

— Mislim da je Blanche u onoj ispred koje je stražar — šapne Bell Dallasu.

Nakon toga nitko ne progovori ni riječi. Svi su napeto promatrali Indijance. Strahovali su da bi ih mogli otkriti i da bi ih netko mogao iznenaditi, a premalo ih je bilo da bi sami mogli tamo dolje izvesti prepad.

Dallasa obuzme sumnjičavost i nesigurnost, a onda se iznenada uspravi i okrene Bellu:

— Konji su im na onoj maloj čistini s lijeve strane, a ne može se vidjeti ima li i tamo stražara. Moramo iskoristiti priliku.

— Želiš rastjerati njihove konje?

— Upravo to. Reci Notahu da pošalje dolje dvojicu svojih ljudi. Neka pričekaju petnaestak minuta, a onda neka potjeraju konje na logor. Za to vrijeme mi bismo trebali stići do koliba. U pometnji koja bi nastala, ne bismo trebali imati zapreka.

— Opasan posao — primijeti Bell.

— Naravno, ali možeš zamisliti kako bismo prošli kad bismo se šuljali između Apaša do kolibe. Sigurno bismo probudili pola logora. Ako ih probude konji, oni će ih zaokupiti.

— U redu, Bobe.

Dvojica Aravaipa krenu šutke. Kad su nestali s vidika, Dallas naredi pokret.

— Sad idemo dolje. Nemojte pucati ako to zaista nije nužno. Držat ćemo se grmlja uz rub udoline i pokušat ćemo doći iza kolibe.

Bilo im je vrlo teško silaziti strminom, provlačiti se grmljem, zaobilaziti kamenje, a da pri tom ne prave buku. Hladan znoj potpuno je oblio Dallasu još prije nego što su bili na pola puta. Bojao se da će Notahovi ljudi potjerati konje prije nego što oni stignu do kolibe.

Kad su napokon stigli, stražar je još bio na istom mjestu. Nikakav zvuk nije se čuo iz kolibe, ali Dallas je bio siguran da je unutra Blanche.

Notah i Bell tiho su puzali u mokasinama držeći u rukama noževe. Tamna sjajna leđa stražara bila su sve bliža, a onda

Holland, ne mogavši se više suzdržati, izađe iz grmlja i nepažnjom stane na suhu grančicu. Apaš se okrene. Upravo je zamahnuo kopljem, kad mu Bell zabode nož ravno u srce. Drugog Indijanca, koji se pojavio sa strane kolibe, Notah dočeka nožem. On krikne i sruši se. Logor se probudio. Dallas i Holland otvore yatru na trojicu nedaleko od kolibe. Nekoliko Shontenovih ljudi potrči prema izlazu iz logora, ali ih potjerani konji prisile da se vrate.

Dallas trčeći obiđe kolibu i uđe:

— Blanche!

Očekivao je da će naići na još jednog stražara.

— Bobe! Bobe! — Blanche mu se baci u zagrljaj. — Znala sam da ćeš me pronaći! Znala sam da ćeš doći!

On je brzo povuče prema izlazu:

— Nemamo vremena, moramo što prije odavde.

Holland ih sretne na izlazu i krene prema Blanchi, ali taj tren među njih uleti Apaš i nasrne na Blanche. Dallas posegne za revolverom, ali Holland je bio brži i Apaš se sruši.

U logoru je zavladao pravi pakao. Konji su jurnuli ravno na usnule Indijance koji su se pokušavali spasiti ispod konjskih kopita. Ostali su trčali za konjima i pokušavali ih uhvatiti za uzde i uzjahati.

— Hvataj konje! — vikne Dallas. — Tako ćemo najlakše van iz ovoga.

Jedva je uspio uhvatiti crnog konja divljih očiju. Bell i Notah već su jahali, a Holland je pokušavao uhvatiti jednoga ali nije uspio. Bell dojaše do njega i po-

mogne mu da sjedne iza njega, a Dallas podigne Blanche do sebe.

Nekoliko Indijanaca, koji su uspjeli uhvatiti konje, jahalo je sumanuto pokušavajući da im presijeku put. Vodio ih je snažni Apaš orlovskog nosa. Bio je to Shonten.

Dallas podigne pušku, opali i promaši, a onda ugleda Bella kako se zanihao u sedlu. Holland nije mogao pucati u Apaše koji su jurnuli na njega, jer je morao obuzdavati konja i pridržavati ranjenoga Bella. Dallas zapuca prema Shontenu i skrene pažnju na sebe. Shonten okrene cijev puške prema Dallasu, ali on je već pritisnuo obarač revolvera i dvaput pogodio Indijanca.

Brzo su im odmicali i već su se penjali strminom dok su krikovi Indijanaca iza njih odjekivali noćnom tišinom. Oni koji su uspjeli uhvatiti konje, a i oni bez njih, spremali su se u potjeru.

Na vrhu grebena nije bilo dvojice Notahovih Aravaipa koji su išli rastjerati konje, ali s odmetnicima za petama nije bilo vremena za čekanje.

Dallas side s konja i pomogne Blanche da stane na zemlju. Bell je bio ranjen u bok i trpio užasne bolove, ali uporno je zahtijevao da pođu dalje. Notah i Holland su mu pomogli, a iza njih išli su Dallas i Blanche. Oni požure ne osvrćući se. Spoticali su se, padali, a onda se opet dizali na noge žureći prema spasu. Iza sebe čuli su Indijance koji su im već bili na tragu.

Notah i Holland doslovce su nosili Bella kad su stigli do konja. Nekako su ga uspjeli popeti

Živimo u modernom dobu, dobu svemirskih letova, pa su tako i cijene zanatskih usluga dosegle astronomske visine, a u vašem domu vi živite potpuno zemaljskim životom. U susretu s tom tvrdom realnošću svakodnevno vam glavobolju prčinjaju sitni kvarovi koji, kao po pravilu, nastaju upravo onda kad majstora nema ni za »lijek«. Zato vam savjetujemo: ako želite uštedjeti novac i olakšati si svakodnevnicu ovog našeg tehnološki uznapređovalog života nabavite

SAM

SVOJ MAJSTOR

magazin, u kojem ćete naći tisuću potrebnih savjeta i uputa za niz zanata potrebnih za održavanje kuće, stana, vrta, za nadogradnju i novogradnju, elektroniku, nautiku, fotografiju i automobilizam. Ako kupujete, ovdje ćete naći niz savjeta gdje i što kupiti.

Hobistima su namijenjene stalne rubrike: filatelist, numizmatičar, ribič, lovac, pčelar, kinolog, oružar, vrtlar i tajne zanata.

Budite sam svoj majstor – čitajte SAM!

na konja i Notah uzjaše iza njega. Dallas pomogne Blanchi da se popne na njegova konja, kad mu pride Holland i pokuša ga odgurnuti:

— Sad ću ja voditi brigu o njoj.

— Nebesa, nije sad vrijeme da se svadimo tko će s kime jahati. Uzmi svojega konja i podi-mo.

Holland je tren oklijevao a onda pogleda Blanche. Ona mu se nasmiješi umorno i nekako preplašeno:

— Molim te, Frank. Oni su nam sve bliže.

On mrzovoljno kimne i krene prema svom konju, a onda svi pojure prema logoru. Više nisu čuli Indijance iza sebe jer oni su morali ostaviti konje nad strminom, a kad su sišli, nisu ih mogli pratiti bez konja.

Dok su Bella žurno odnijeli do Adkinsa da mu pomogne, Blanche side s konja.

— Jesi li dobro, Blanche? — upita nježno Dallas. — Jesu li ti nanijeli neko zlo?

— Dobro sam, Bobe. Nisu mi učinili ništa nažao, iako mislim da me je Shonten namjeravao prodati Naquinu. Mislim da se bojao imati me uza se.

Ona zadrhti kad se sjeti što je sve prošla.

— Bilo je strašno neko vrijeme... onda kad smo upali u klopku. Pravo je čudo da je poručnik Wilmer uspio pobjeći. Nadala sam se da će se probiti do oca ili tebe. — Ona se umorno nasmiješi: — I sada ovo. Ovo je drugo čudo.

Odjednom se uozbilji i pocrveni. Izvuče se iz Dallasova zagrljala i zajedno pogledaju Hollanda koji im je tiho prišao.

— Ovdje je još jedan junak kojega bi trebalo pozdraviti — reče Holland. Riječi su mu bile oštre kao nož. — Ili si me, možda, zaboravila.

— Molim te, Frank, kako možeš tako govoriti — reče Blanche i pride mu, ali onda osjeti neko čudno odbijanje.

Usne su joj bile hladne, bez želje da uzvrate poljubac. Holland to osjeti i grubo je primi za ruke.

— Frank! — krikne ona. — Što ti je? To me boli.

Holland ogorčeno pogleda najprije nju a onda Dallasu:

— Namjeravao sam to tebe pitati.

— Zašto? — upita, a onda shvati i oči joj se rašire. Svoju iznenadnu zbunjenost pokuša prikriti riječima: — Frank, dragi mi je što te opet vidim — i ona ponovo krene prema njemu.

— Da sam barem znao da to zaista misliš — grubo reče Holland i privuče je bliže, ali umjesto da je poljubi, pogleda Dallasu i doda: — Pa onda, sad je tvoja prilika.

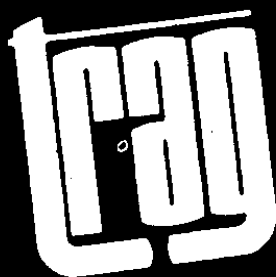
— Što je to, Frank? Reci mi, Bobe, što nije u redu?

Dallas odmahne glavom znajući što je Holland time mislio.

— Sad imamo važnijih stvari od toga — reče Dallas mirno — Okršaj samo što nije počeo. Osim toga, Blanche se treba odmoriti. Neka joj Modoc razapne šator. — On pogleda Blanche i poželi joj laku noć.

XVIII

Apaši su napali u zoru. Došli su u velikom valu i odmah napravili smrtonosni krug oko

|2|3|4|5|6| |8|9|10|11 |12|13| |14|15|16|17|18 |19|20|21|22|23|

Svakog trinaestog u
mjesecu kriminalisti-
čki bestseleri u bibli-
oteci TRAG!

udoline. Bilo ih je više od dvije stotine. Ispred njih stršio je Naquinov lik. Vojnici su bili spremni. Četvorica su rukovala svakim topom.

Gledajući tu hordu Indijanaca, Dallas trenutak posumnja hoće li izdržati. Istina, topovi su bili velika prednost, ali nisu imali mnogo municije za njih.

Puške su grmjele svuda naokolo, a meci su se odbijali od stijena oko udoline. Nekoliko vojnika, koji su se suviše otkrili, odmah su pogodili indijanski meci.

Holland se popne do Dallasa:

– Opali po njima topovima zagrmi on i klekne iza stijene neprekidno pucajući u krug Apaša.

– Još ne! Čekat ćemo da napadnu u grupi.

Dallas je imao pravo. Kad su vidjeli da se nikako ne mogu primaknuti zbog jake vatre iz vojničkih pušaka, Indijanci se brzo skupe. Dvadesetak minuta poslije, Naquino je predvodio drugi izravni napad i tada Dallas naredi da se zapuca topovima. Oba topa zagrmje istodobno. U apaškim redovima nastane pometnja. Svaki put kad bi topovi opalili, bilo bi desetak Indijanaca manje, ali neki su ipak uspjeli prodrijeti do prvih redova vojnika. Indijanska koplja pronalazila su put do plavih bluza, a vojnički revolveri put do smeđih indijanskih prsa.

Jedan top umukne jer je grupa Indijanaca uspjela doći do njega i poubijati ljude koji su njime rukovali.

Dallas i Holland potrče kao pojačanje tamo gdje su Apaši

izveli proboj. Dallas ubije dvojicu, a Holland pogodi trećega, ali tada ga strijela pogodi u rame i on zatetura. Taj trenutak preko stijene uskoči Naquino i baci koplje ravno u Hollandova prsa. Dallas dvaput opali u velikog Tontu, ali prekasno. Koplje je već letjelo prema Hollandu i više mu nije bilo spasa. On padne i krv mu navre na usta. Dallas brzo pozove Adkinsa, a onda se ponovo okrene Naquinu. Indijanac je bio pogođen i trpio strašnu bol, ali još je bio na nogama. U onom jedinom oku mogao se vidjeti nemoćan bijes i bol. On zamahne kopljem prema Dallasu koji se baci na stranu, ali prekasno. Bio je pogođen u bok. Dallas podigne revolver i isprazni ga u Apaša, a onda mu se zamrači pred očima. Kroz maglu osjeti oštru bol na boku. Netko mu je vadio koplje. Čuo je Adkinsovu viku i neki nježniji glas kako ga zove. S mukom otvori oči. Nekoliko metara od njega Blanche se naginjala nad Hollandom. Jedva je mogao čuti Hollandov krkljajući glas:

– Blanche, ja... nadam se... da ćeš mi oprostiti... Ja... ja...

– glas mu zamre i on padne naznak.

– Frank! Frank! – zvala ga je.

Dallas joj je pokušao vidjeti lice i izraz očiju, ali opet mu se zamrači pred očima i on izgubi svijest.

Kad se osvijestio, Blanche je stajala pokraj njega:

– Bobe! – veselo vikne kad spazi da je otvorio oči. – Holly Adkins je rekao da će sve biti u redu.

vrhinec **MAXI**
Tom i Jerry

'78/80
Zima

*Posebno izdanje
cijena 20 dinara*

Pucnjava je jenjala. Dallas se pokušao nasmiješiti i nasloniti na lakat.

— Modoc! — pokušao zazvati, ali čulo se samo hrapavo mumljanje.

— Modoc je zauzet opkoljavanjem Tonta — objasni Adkins.

— Svladali smo ih. Samo ih je nekolicina pobjegla. Većina onih koji su još živi spremni su da pođu u Breadon. Nema ih tko voditi sad kad su Naquino i Shonten mrtvi.

— Ali taj zadnji napad... — počne Dallas.

— Topovi su sve preokrenuli u našu korist — objašnjavao je i dalje Adkins. — Samo se nekolicina uspjela probiti, ali i njih smo sredili. — Adkins zastane i smiješak mu se pojavi na suhim, ispucanim usnama: — Mislim da će se u Arizoni neko vrijeme mirno živjeti.

Dallas kimne.

Odnekle dopre do njih krik i Adkins požuri tamo. Sad kad je borba završila, njegov je posao tek počinjao.

Dallas pogleda Blanche koja je gužvala komad papira u ruci. Bilo je to Hollandovo pismo Brodericku.

— Gdje si to našla?

Ona pocrveni, ali ne ustukne pred njegovim pogledom:

— Bilo je na zemlji ispod tvog ramena. Mora da ti je ispalilo iz džepa.

— A ja sam se nadao da nikad ništa nećeš saznati o tome.

— Nije važno, Bobe. Možda je bolje da sam ga našla.

On se sjeti kako se sagnula nad Hollanda kad je izustio zadnje riječi.

— Imao je Frank dobrih osobina — reče on — Bio je pravi vojnik. To je dokazao i svojom smrću. Bio je samo malo previše divlji i htio je da uvijek bude ispred svih.

Blanche mu stavi prste na usta.

— Ne trebaš ništa reći.

— Ali, ti i Frank...

— Znam. Sad je sve gotovo. Zapravo, bilo je gotovo... već dugo. — Izbjegavala je njegov pogled. — Prije sam mislila da on i ja... pa, bilo je lijepo. Onda se nešto dogodilo... i sve se izmijenilo.

— Kad je to bilo?

Blanche ne odgovori odmah, ali njegov je uporni pogled napokon prisili da ga pogleda u lice:

— Prije nekoliko tjedana.

Dallasa obuzme neko čudno uzbuđenje.

— Huachuca? — iznenada upita.

Oči im se sretnu. Usta su joj bila lagano otvorena, ubrzano je disala. Nije mu htjela odgovoriti, ali oči su joj bile sve sjajnije.

— Blanche, jedanput si me pitala o djevojci — mojoj djevojci. Hoćeš li još znati tko je ona?

— Da — šapne ona dok joj se nesigurnost ocrtavala u očima.

Dallas se nasmiješi:

— To je djevojka koju sam oduvijek imao u Breadonu, samo što ona nikad nije znala da je moja — sve dosad.

Sad se i Blanche nasmiješi. Kroz suze ugleda Dallasa kako pruža ruke prema njoj i ona mu se baci u zagrljaj. Usne joj se čvrsto pripiju uz njegove.

KRAJ

G. F. Unger:
CRNI JACK

ZABAVNIK POPAJ — list za sve koji se osjećaju mladima donosi serije:

- **STAZAMA PROŠLOSTI** — povijesne priče o slavnim i burnim događajima, borbama naših predaka na Jadranu i njegovu zaleđu
- **PRIČA O BEATLESIMA** — strip u nastavcima o rok-sastavu četvorice koji su postali simbol generacije

U svakom ćete broju **ZABAVNIKA POPAJ** naći nekoliko omiljenih stripova i uzbudljivih priča. Ne zaboravite stoga na kiosku zatražiti — novi broj **ZABAVNIKA POPAJ**!